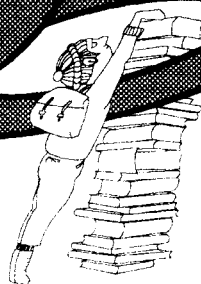

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Piigráf

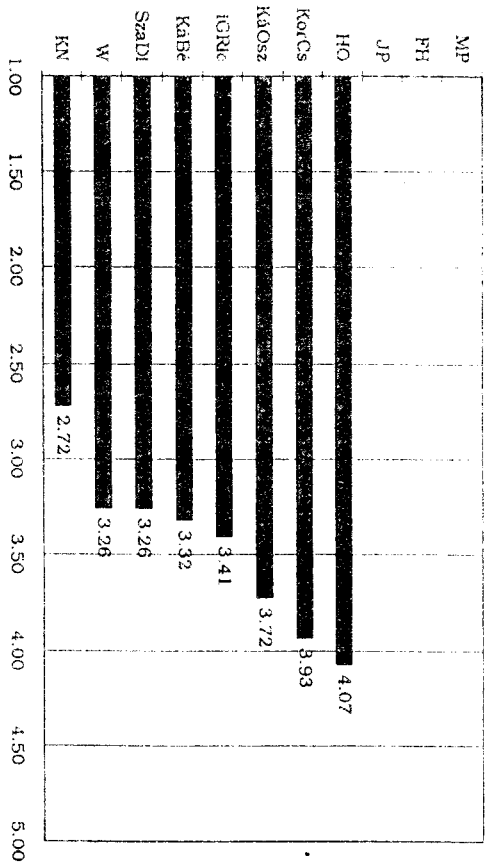
IV. évfolyam 8. szám

1995. május 2.

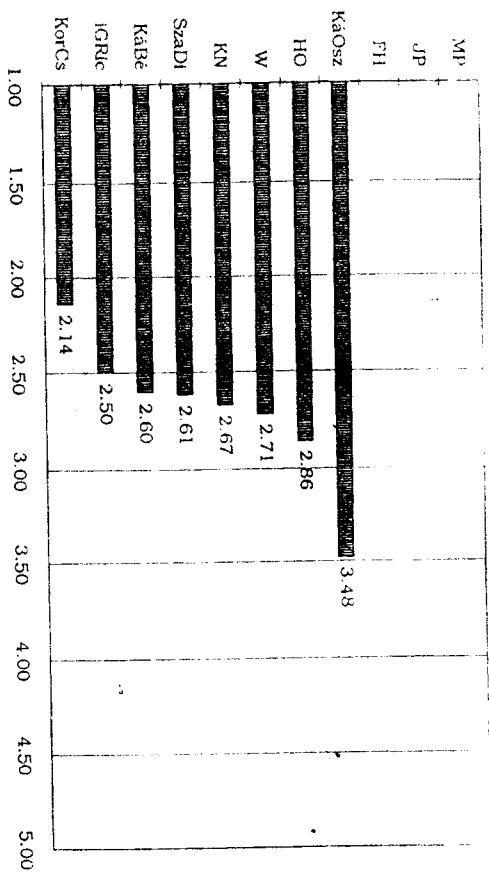

MÁR MEGINT EZEK

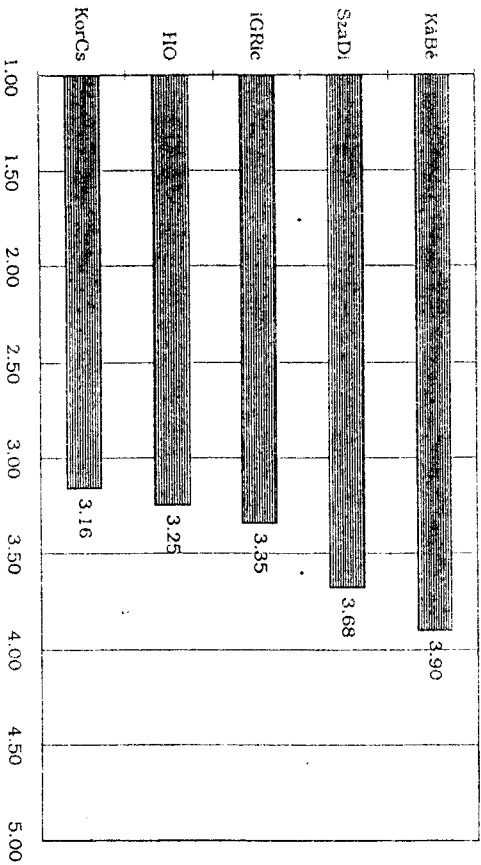
Művészet

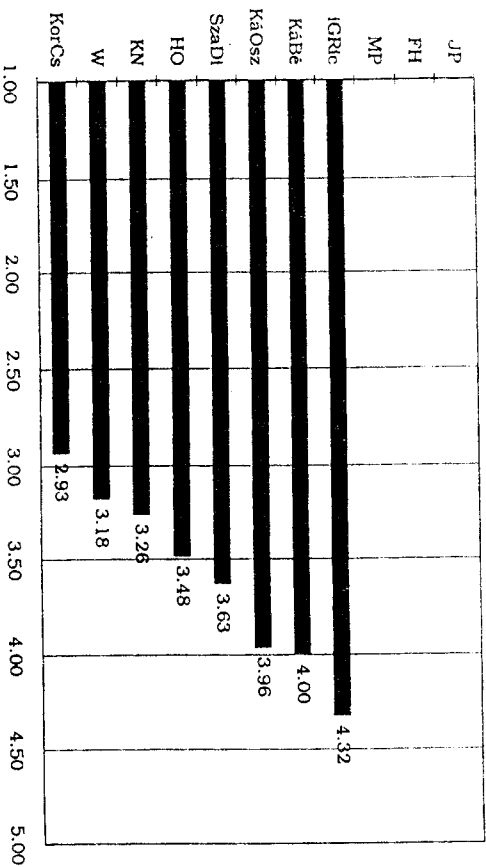
Matematika

Kommunikáció

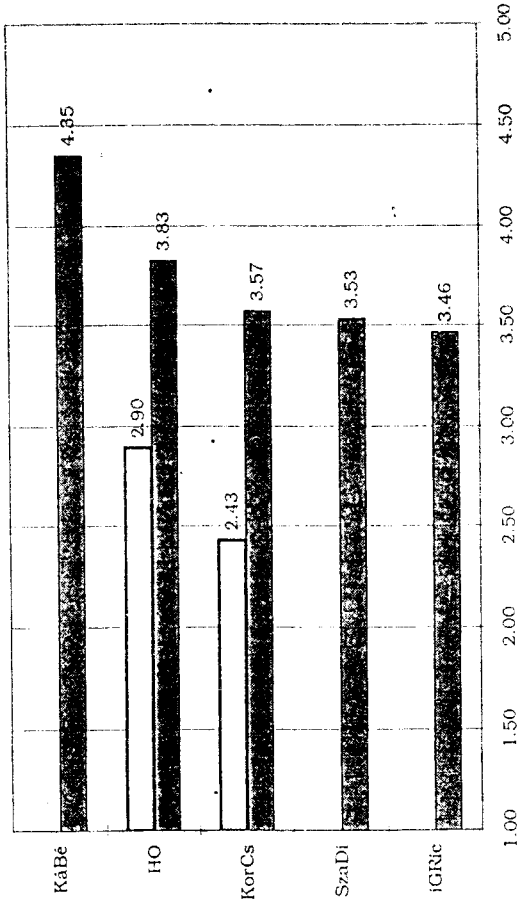

Társadalomismeret

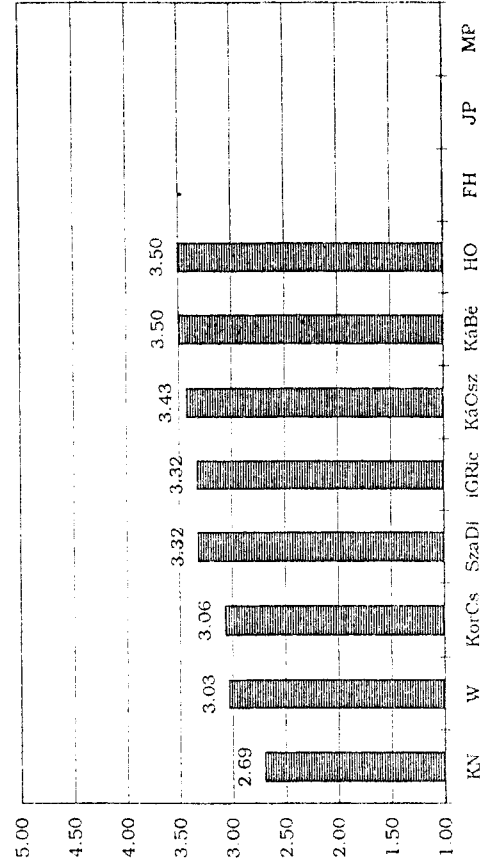

A STATISZTIKÁK!

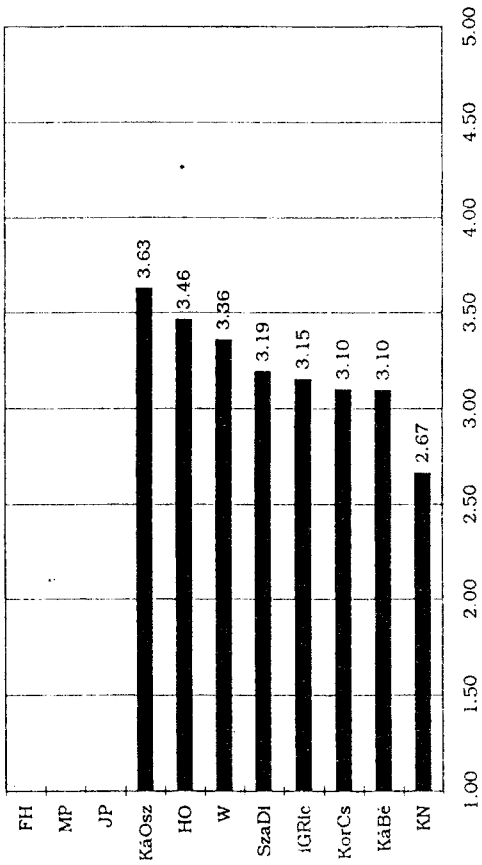
Informatika, Gépírás

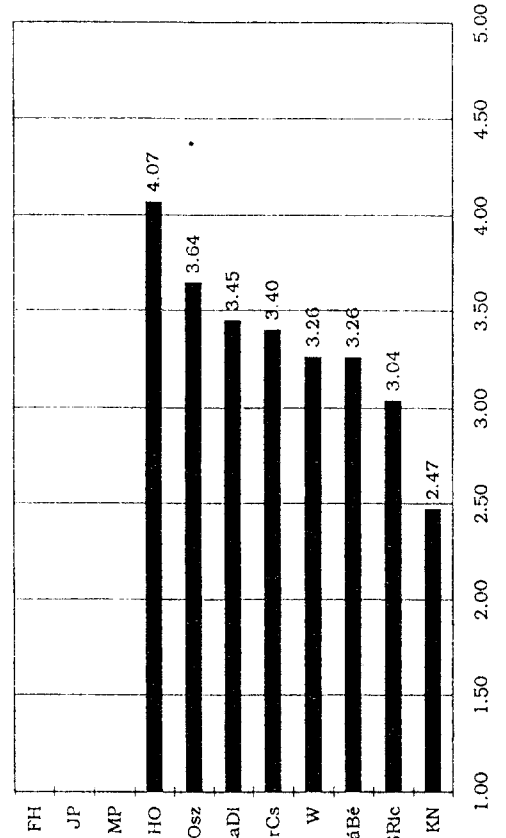
Átlageredmények

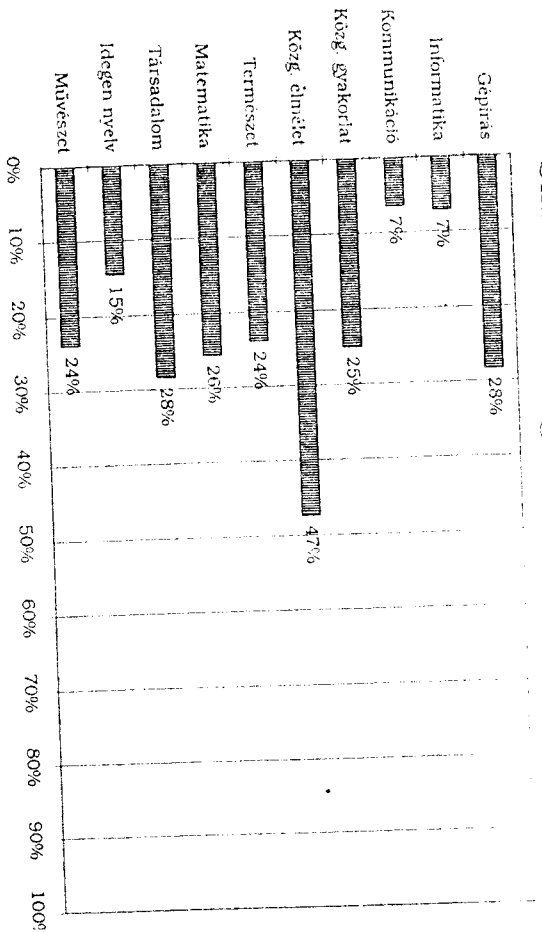
Természetismeret

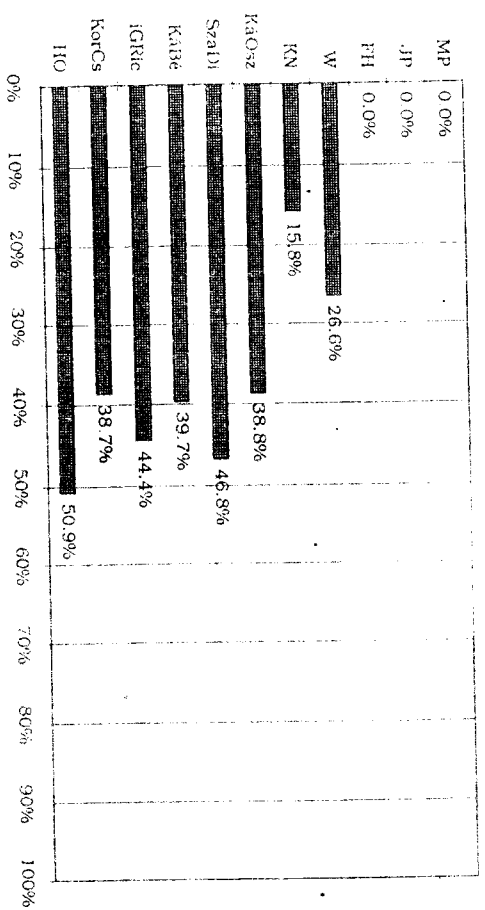
Idegen Nyelv

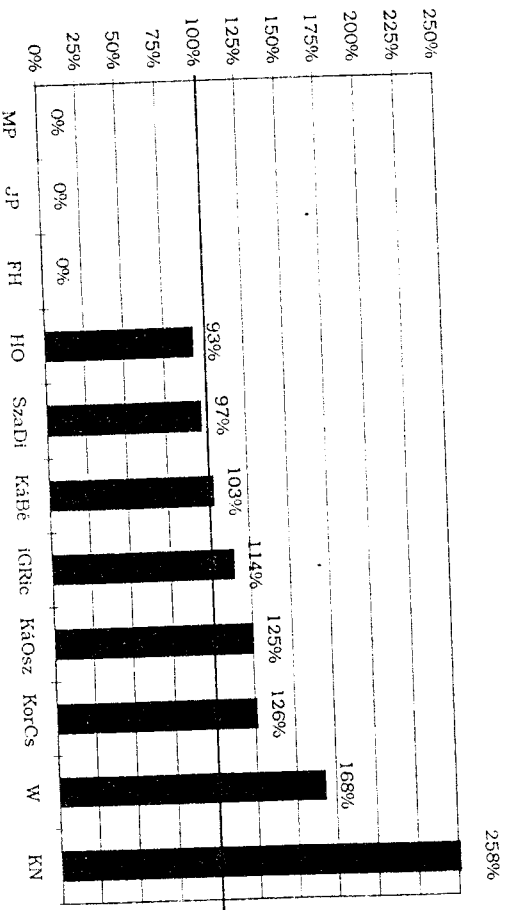
Sikertelen vizsgák tantárgyanként

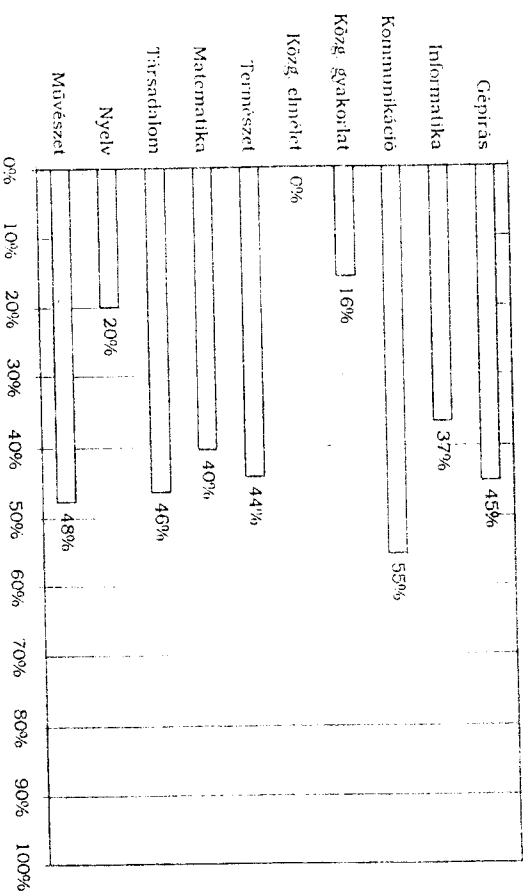
Megajánlott jegyek aránya osztályonként

Sikertelen vizsgák osztályonként

Megajánlott jegyek aránya tantárgyanként

TOPLISTA

1994-95 III. negyedév

1.	Hutás Eszter	iGRic	5.00	(1.)
	Dániel Krisztina	KáBé	5.00	(2.)
2.	Bonta Zsuzsanna	HO	4.88	(1)
3.	Herczeg András	KáBé	4.86	(4.)
	Wilheim Dániel	SzaDi	4.86	(6.)
4.	Alföldi Nórbert	HO	4.75	(-)
5.	Sziksza Bertalan	KáBé	4.71	(1.)
	Herczog Anita	KáOsz	4.71	(2.)
	Szabó Angéla	KáBé	4.71	(4.)
	Kozári István	KáOsz	4.71	(6.)
	Fischl Ákos	KáBé	4.71	(-)
	Markovits Lili	W	4.71	(-)
6.	Békési Zoltán	HO	4.67	(7.)
7.	Fernbach Erika	HO	4.63	(7.)
	Császár Viktória	HO	4.63	(-)
	Győri Ádám	KorCs	4.63	(-)
8.	Debreceni Klára	KáOsz	4.57	(4.)

A HELIA H. KFT. TAGJAI,
HARIS RICHARD, NAGY ÁKOS
ÉS SZABÓ BALOGH PÉTER
EZÚTON IS KÖSZÖNETET SZERETNÉNEK MONDANI
MINDAZOKNAK,
AKIK HOZZÁJÁRULTAK SIKERES SZEREPLÉSÜKHÖZ
A KISVÁLLALKOZÁSI VERSENY ELŐKÉSZÜLETEI SORÁN.

EMLÉKEZTETŐ

az Iskolatanács április 11-i üléséről

Jelen voltak:

szülő	diák	osztály
-	Mocsáry Roland	Korcs
-	Tóta Juli	Hadosztály
-	Fegyó Rita	Igric
Tóth Andrásné	Budai Beáta	KáBé
Mogyorósi Katalin	-	SzaDi
Tóth Gusztáv	Pintye István	KN
-	-	KáOsz
Rajna Katalin	-	W
-	Nagy Ákos	JP
Solymosy Attila	Váradai Péter	FH
Ehleiter Józsefné	-	MP

A MÉSZ képviselőjében Szikszai Bertalan és Szternák Tamás volt jelen, a tanárokat Hann Péter, Krausz Katalin és Somogyi Ágota képviselte.

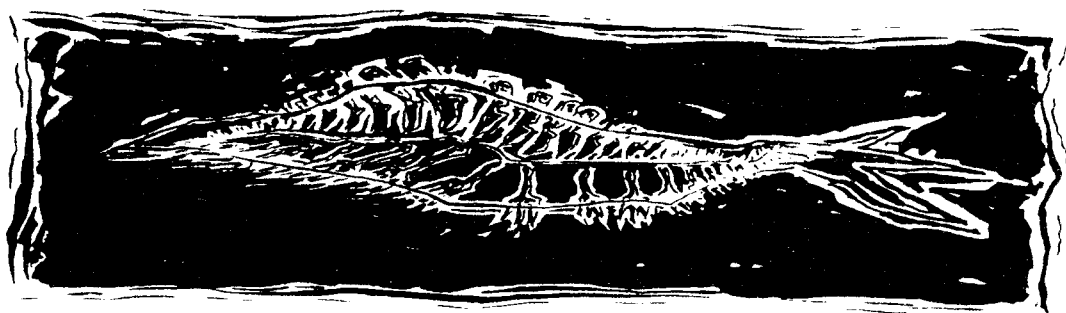
1. A kisérettségi új rendjét az IT elfogadta, de kéri a tantestületet, hogy fogalmazzon meg objektív, világos követelményeket, és április 18-ig minden tantárgyból írásban legyen kész ez a lista.
2. A napközi területe gyakran túl kicsi, ezért az IT úgy határozott, hogy a művészet termék irányában a folyosót is igénybe vehetik a kinnmaradók. A felügyelő tanárokat kérjük, figyeljenek erre a területre is!
3. Az év végi díjazások kapcsán felmerült a következő két javaslat:
  - felkérjük Czibor Erzsit, hogy a tavalyihoz hasonlóan szervezze meg a díjazások menetét;
  - az IT-tagok minden osztályból tegyenek javaslatot minden díjra.
4. A VÉSZ múltkori beadványára Pertl Gábor válaszolt. (ld. melléklet!)
5. A VÉSZ javaslatát, hogy a negyedik évfolyam kapjon kedvezményt, hány teljesítetlen vizsgája lehet, az IT 16 igen, 7 nem és 2 tartózkodás mellett szakmai/pedagógiai kérdésnek minősítette.
6. Az IT ülései a jövőben nem a vizsgaidőszakot közvetlenül megelőző héten lesznek.

Az IT következő ülése május 2-án, 1/2 5-től lesz, napirendjén az SZMSZ folytatása és a Szociális Bizottság évi beszámolója szerepel.

A február 28-i IT ülésen a pótvizsgák időbeosztásáról a következő határozat született:

Az IT felhatalmazta a Koordinációs Bizottmányt, hogy a vizsganapok, időpontok beosztásáról döntsön, és kérte, hogy minden esetben egyeztessen a diákönkormányzat képviselőivel.

Budapest, 1995. április 24.

Krausz Katalin
az IT titkára

IT - MELLÉKLETEK

1.

(Ami az előző számból kimaradt)

Kedves Iskolatanács!

Egyre több helyről és több tanártól hallani azt a panaszt, hogy a diákok egyfajta keretnek használják a 20-25 igazolatlan órát:

Ez igaz. Ha az iskolapolgár elér 15 igazolatlan órát, megszidják. Ez nem esik neki jól, szülei meg esetleg neki esnek. A 15 után tehát már jobban vigyáz a lógásokra, hiszen közeleg a 20., amikor újra leszidják, mert közeledik a 25., aztán ott a 30. stb.

Én -ebben az ügyben- teljes mértékben megértem a tanárok problémáját. Azt viszont nem értem, miért nem képesek ez ellen tenni valamit, miért csak a kirúgást találják (elég kényelmes) megoldásnak, mumusnak.

Egy példán keresztül szeretnék bemutatni egy általam hathatósabbnak és humánusabbnak vélt módszert, amely egy ilyen liberális, demokratikus, libekratikus stb. iskolában szerintem nyugodt szívvel kipróbálható.

Para Zita® III. osztályos tanuló. Szeret lógni az órákról.

Hétfőn, mit sem sejtve az új igazolatlan óra - rendszerrel, igazolatlanul távol marad az első órától. Rööhögve jön be 9⁴⁵-kor (egy vicc jutott az eszébe), s mosolyogva írja be a nevét a későlistára. Gyorsan kiszámolja: "azt mondjaaaaa...igen, még 14 -et lóghatok....", majd bemegy a második órára kacagva.

(Az őrmester rákiált a bakákra:

— Hé, bakák! Mit csinálnak maguk ott?

— Jelentem alássan, morfondírozunk.

— Azonnal adják ide!)

Végigül az egész napot, és az ötödik óra után, amikor már tervezl ördögi tettét (a következő hlányzást), egy sportos pedagógus lép elébe, s sokatmondóan nézi Zita fejét. Még egy kicsit nézi, aztán azt mondja:

"Para Zita® vagy, ugye?"

"Igen."

"A papír szerint nem voltál első órán. Tudod igazolni a hiányzást?"

"Nem."

"Ez esetben holnap 3 órakor várlak a pályán egy kis testmozgásra."

"Tanár úr! Már rég meg akartam kérdezni. Miért hord ilyen ronda pólókat mindig?"

"Úgy látom nem értettél meg teljesen. Holnap 3 órakor a pályán."

"De.....de miért?"

"Ez az új szabály. Minden egyes igazolatlan óra után 100 kört kell futnod, és 100 karhajlítást kell csinálnod a pályán."

"Igen?"

"Nem."

"Most akkor..."

"Persze, hogy igen. Ez komoly. Na, viszlát holnap.

Egyébként ez nem póló, hanem pulóver."

Para Zita® szomorúan megy el, már a viccet is elfelejtette "morflum, morfondírozás??? A fenébe. Mindegy."

Áttérek diplomatikusabb stílusba, mert kezdi elveszteni a dolog a komolyságát, amit pedig szántam neki.

Para Zita® többé nem fogja kihasználni az igazolatlan óra adta keretet, mert az neki 1500 kört és 1500 karhajlítást jelent.

A lényeg tehát, hogy

- a diák minden egyes igazolatlan órát köteles kiváltani mondjuk 100 kör futással, stb., ha azt megtagadja, akkor akár ki is lehet rúgni,
- igazolatlan óránként a büntetés a kétszeresére emelkedik,
- érdemes lenne osztályok közötti versenyt indítani, amiben minden hónapban a legkevesebb igazolatlan órával bíró osztály nyer egy valamilyen szempontból értékes díjat, amiért tényleg érdemes harcolni. (Pl. a nyertes osztály abban a hónapban készíthet egy újságot vagy filmet, aminek cehhét az iskola állja.)

Ennek a rendszernek több előnye van a másik, kirúgos rendszerrel szemben:

- minden igazolatlan hiányzásért hasznos, de fárasztó büntetés jár
- ha a diák nem fogadja el a büntetést, egy bírósági tárgyalás és egy írásbeli figyelmeztetés után ki lehet rúgni az iskolából. A régi rendszer szerint 25 igazolatlan óra után automatikusan eltávolítják az áldozatot, tehát nem teheti jóvá bűnét, míg az új

rendszer szerint bármikor eleget tehet a büntetésben megszabott feltételeknek (ha csak egészségi állapota vagy jó anyagi helyzete... ez alól felmentést nem ad).

Két örökérvényű mondást ajánlanék az IT figyelmébe. Az egyik úgy szól, hogy a gyereket, ha a rosszért büntetjük, a jóért jutalmazzuk. A másik azt mondja, hogy két fél csak úgy juthat közös nevezőre, (a nevezőben nem állhat nulla!), ha mindkét félnek érdeke az üzlet vagy az akármilyen létrejötte.

Jelen esetben a közös érdeknek annak kéne lennie, hogy ne szerezzünk igazolatlan órákat.

Nekem azonban ne azért legyen "érdekem", mert különben kirúgnak, hanem azért, mert ezzel jót teszek magammal, előnyökhöz jutok. (A nem-kirúgás is egy előny, de inkább nem-hátránynak nevezném.) A havi verseny megnyerése (ismétlem, valami értékes díjért) s a testedzés megúszása, azt hiszem érdekeltté teszi a diákot a minél kevesebb igazolatlan óra megszerzésében.

Szeretném, ha az alább leírt javaslatot egy IT ülésen ismertetnék, hátha más is lát benne fantáziát.

Tisztelettel és komolyan: Szirmai Márton /KáOsz/

2.

A VÉSZ és PG párbeszéde

Kérelem

- Tárgy** : A VÉSZ ügyvivő testülete felkéri az IT-t egy bizottság alakítására, melynek feladata lenne a büfé árainak, minőségének, szolgáltatásainak felülvizsgálata, ellenőrzése.
- Indoklás** : Véleményünk szerint a büfé jelen állapotában nem felel meg a diákság elvárásainak sem árakban, sem a kiszolgálás minőségében, ezért tartjuk szükségesnek egy, a mindenkori büfét ellenőrző testület létrehozását.
- Működés** : A testület működése alkalmankénti, a diák-, a tanár-, vagy a szülői oldal felkérésére minden esetben köteles elvégezni a büfé felülvizsgálatát. A bizottság tervezett tagsága négy fő (két diák, két tanár). Szavazategyenlőség esetén kompromisszumra kell törekedni. A tagokat a diákkormányzatok és a Huhogás javasolja, melyből az IT szavazás útján jelöli ki a négy személyt. A bizottsági tagság visszavonásig érvényes, ekkor az ex-tag helyére újat kell javasolni a megfelelő testületnek.
- Feladatkör** : A csoport - a mindenkori átlagáraknak megfelelően - költségkalkulációt készít a termékekről, majd testületileg határoz az esetlegesen bevezetendő módosításokról. A büfé szerkezetét módosító változtatások esetén a bizottság a tervezetet köteles benyújtani az IT-nek, véleményezésre.

Budapest, 1995. március 14.

Tisztelt VÉSzi!

A VÉSZ ügyvivő testülete

A Büfé tárgyában kelt Kérelmükre az alábbiakra szeretném felhívni figyelmüket:

"A piac az a hely, ahol az árukat eladják és megveszik; az a hely, ahol a vevők találkoznak az eladókkal, hogy a pénzt termékekre vagy szolgáltatásokra, a javakat pénzre cseréljék." "Eladás vagy vétel csak akkor történhet, ha az eladó és a vevő egy eladásra szánt termék árában megegyeztek. Ha a kereskedők nem tudják eladni áruikat, azok a polcon hevernek, csökkentik az áraikat, például kiárusítással. Az alacsonyabb ár több vevőt vonz a termékek megvásárlására."

(Közgazdasági elmélet, III/1. 23. old.)

"Ha a Mars szelet fogyasztásának előnyei meghaladják a hátrányait, a fogyasztó a Mars szeletet vásárolja meg. Ám ha a fogyasztó pénzéért több értéket - nagyobb hasznosságot --kap egy pohár joghurt vagy egy doboz gyümölcslé vásárlásával, akkor a másik terméket veszi meg."

(Közgazdasági elmélet, III/1. 11. old.)

Ezek az idézetek az Önök Közgazdaságtan tankönyvének első fejezetéből származnak, melyből Önök tavaly sikeres vizsgát tettek; feltételezhető tehát, Önök valamit konyítanak a piac alapösszefüggéseiből.

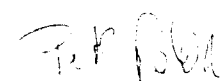
Tehát:

- Bárki bárhol bevásárolhat reggelente iskolába jövet a környék boltjaiban - háromszáz méteres körzetben is van vagy öt - , ha drágálja az itteni büfét. Sőt, hozhat otthonról tizórait.
- Az áruk minőségével kapcsolatban eddig semmilyen intézményes kifogást nem emelt senki. Ugyanakkor nem hinném, hogy bármilyen minőségi - szavatossági gondot orvosolatlanul hagyja Kati néni.
- A kiszolgálás színvonala nyilvánvalóan változó. Nem lehet elvárni semmilyen büféstől, hogy egyedi igényeknek tegyen eleget egy lizenöt perces szünetben akkor, mikor hosszú sorok kígyóznak a pultnál.
- A büfé szolgáltatásai - választék, különböző árfekvésű termékek megléte, extrák, meleg étel stb. - véleményem szerint messze meghaladják a budapesti középiskolai büfék átlagos színvonalát. Be kéne néha menni más iskolákba...
- Panaszait, kívánságait kulturált formában közölhetnék a leginkább érintettel, Kati nénivel. Ő - a vállalkozó - tán el tudja dönteni, ebből mi a "diákság elvárása", azaz mit kíván a piac.
- Egy vállalkozás árképzése annak belügye. A Politechnikum vezetése csak annyit kért a vállalkozótól, hogy mindig legyen a választékában olcsó, bárki számára elérhető árú étel, valamint az alapvetőnek minősíthető, egészséges táplálkozást segítő ételek - italok az olcsó körbe tartozzanak. (Ezt elősegítendő a büfé meglehetősen alacsony - de létező! - bérleti díj ellenében használja az épületet.) Megítélésem szerint e kívánalmaknak a büfé maradéktalanul eleget tesz. Aki ezt nem így gondolja, bizonyíthatja az ellenkezőjét: a Politechnikum szívesen vásárol más, számlaképes - tehát adózó, állam által előírt terheket viselő - vállalkozótól rendszeres büféárut: szendvicset, teát, kakaót stb. (Nézzék meg, milyen árak mellett tud épp hogy nyereséges lenni egy Young Enterprise büfé... Pedig hol vannak az ő adóterhei?) A vállalkozás szabad árképzésébe persze beletartozhat, hogy egyes áruk alig viselnek valamit a működés fix költségeiből, más termékek viszont relative drágábbak lesznek azáltal, hogy a közvetlen költségeken túli vállalkozói terheket nekik kell elviselniük. Ez normális, versenyszerű piaci magatartást tükröz; minden vállalkozó úgy teríti szét költségeit termékeire, ahogy azt a vásárlók igényei, kereslete szerint jónak tartja.

Egy szó, mint száz, tisztelt VÉS: az Önök javaslata - a büféellenőrző testület felállítására - közgazdaságilag és jogilag is abszurd. A büfé - úgy tűnik - az iskolapolgárok nagy többségének megelégedésére működik - ezt mutatja a forgalom, a büfé iránti valós piaci érdeklődés. Tényleg csak azt tudom javasolni, hogy konkrét gondjaikra konkrét orvoslást kérjenek - először Kati nénitől; ha tőle nem kapnak, a Politechnikum bármely dolgozója - így a Koordinációs testület vagy a Gazdasági Bizottság tagjai is - segítenek bajaikat megoldani.

Politechnikum, 1995. április 11.

Üdvözléssel:

Perti Gábor
közgazdász-tanár,
iskolainenedzser

ORSZÁGOS YE VÁSÁR 1995. ÁPRILIS 22

16 YE vállalat - a Politechnikum, az AKG, a Podmaniczky Közgazdasági Szakközépiskola, a kisújszállási Móricz Gimnázium és a Káldor kollégium diákjai - mutatta be termékeit az elmúlt szombaton Budán a Skála Áruháznál. A napsütéses szombat délelőtt vélhetően több ezer nézelődőt csalogatott az áruház oldalán szerényen elkülönülő fasátrakhoz. Volt itt minden: fülbevalók, karkötők, gyöngyök, ékszerek, kendők, kaktuszok kalitkában és cserépedényben, mázas kerámia, nyomott póló, répapóló, virágtartó, bűvös kettyere, pot-pourri, palackba zárt szellem és még sok - sok megvásárolható, hasznos vagy/és kedves holmi. Igazi diákvállalkozásokhoz illően a vállalatok zömében saját előállítású termékekkel rukkoltak elő - mellesleg ez volt a feltétele a Skálánál való megjelenésnek -, néhányan egyedi kézműves termékekkel kereskedtek. A forgalom sem volt elhanyagolható. Kár, hogy a látogatók között alig akadt politechnikus diák.

Ahogy ez már megszokott, a vásáron szakértő zsüri értékelt a vállalatokat. Ennek tagjai: Dr. Hofmeister Ágnes, a BKE Marketing tanszékének docense, a Young Enterprise Alapítvány Kuratóriumának tagja; Jobbágy Gyöngyi, a Skála Áruház igazgatója és Szomor Tamás, a Vállalkozásoktató Tanárok Egyesületének elnöke voltak. A legjobb termék, a legjobb kereskedés, a legjobb kiállítás és a legjobb vállalat díját ítélte oda a zsüri az alábbi pontszámok alapján:

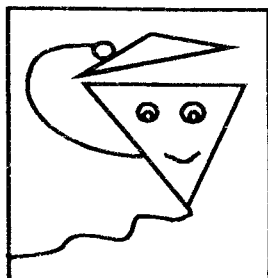
vállalat (iskola)	Termék	Kiállítás	Kereskedés	Vállalat összesen
Action (AKG)	11	15	18	44
Cheops (Politechnikum)	22	27	24	73
Csúcs (Podmaniczky)	18	21	20	59
Delta (AKG)	13	22	22	57
Kiméra (Politechnikum)	22	20	20	62
Korrekt (AKG)	23	23	25	71
Lété-Rt. (Politechnikum)	26	26	22	74
Lucky 5 (Podmaniczky)	17	19	20	56
Miért (AKG)	27	24	22	73
Pók (AKG)	15	14	16	45
Quantum (AKG)	23	24	24	71
Redian (Politechnikum)	25	19	22	66
Ring Finger (Móricz)	7	11	11	29
Staccato (Káldor)	19	15	18	52
Tiradento (Politechnikum)	25	24	21	70
Tyityrágy (Móricz)	25	22	18	65

A legjobb termék díját a Miért nyerte agyagköcsögbe bujtatott kaktuszaival; a legjobb kiállító a polis Cheops, a legjobb kereskedő az AKG-s Korrekt lett. A "vásár legjobb vállalata" címet környezetbarát termékeivel és megjelenésével a polis Lété-Rt. nyerte.

Lapzárta után érkezett a hír: az AKG-s Pók Rt. ugyanezen a napon a hollandiai Nemzetközi Young Enterprise Vásáron a legjobb kereskedő díját nyerte; a termékdíjnál második, míg a kiállítás díjánál harmadik helyezett lett 7 ország kb. hatvan vállalata közül a Pók.

A sikeres vásár után megkezdődhet a vállalkozások felszámolása!

MEGHÍVÓ

**SOK SZERETETTEL MEGHÍVUNK MINDEN
RÉSZVÉNYEST, SZÜLŐT, BARÁTOT, TANÁCSADÓT ÉS ÉRDEKLŐDŐT
A KÖZGAZDASÁGI POLITECHNIKUM
YOUNG ENTERPRISE VÁLLALATAINAK
ÉVES ZÁRSZÁMADÓ KÖZGYŰLÉSÉRE,
MELY 1995 MÁJUS 10-ÉN, SZERDÁN DÉLUTÁN 16 ÓRAKOR LESZ
A POLITECHNIKUM SZÍNHÁZTERMÉBEN.**

Novellapályázat az ÉS-ben a

támogatásával

Mint már közöltük, novellapályázatot hirdettünk, a Westel Rádiótelefon Kft. támogatásával.

A pályázaton bárki részt vehet. Semmiféle megkötés nincsen, mindössze annyi, hogy a pályamunkák maximális terjedelme tíz szabvány nyomdai kézirat.

A pályamunkák elbírálói kortárs magyar írók, a zsűri végleges névsorát a következő számban tesszük közzé.

Beadási határidő: 1995. június 6., kedd.

Eredményhirdetés: 1995. június 29., csütörtök.

A pályázati eredményeket az Élet és Irodalom június 30-án megjelenő számában tesszük közzé, a díjazott pályamunkákat az eredményhirdetést követő számokban közöljük.

A pályadíjak: első díjként a Westel egy mobiltelefont ajánlott föl, második díjként ugyancsak mobiltelefont — meghatározott időtartamú használattal ugyan, viszont kedvezményes vételi lehetőséggel. A harmadik díj az Élet és Irodalom díja: előfizetés 1996. december 31-ig, valamint egy huszonötezer forintos könyvutalvány.

A kéziratokat gondosan megőrizzük.

A pályamunkákat a következő címre várjuk: Élet és Irodalom szerkesztősége, 1089. Budapest, Rezső tér 15. A borítékra kérjük ráírni: Westel novellapályázat.

BÍRÓSÁGI HÍREK

A *Száva Eszter* szülőbíró, *Miklós Anna* diákbíró és *Marosvári Péter* tanárbíró összetételű iskolabíróság **1995. április 11-én** a panaszoltak távollétében tárgyalta azoknak a **15 óránál többet igazolatlanul mulasztóknak** az ügyét, akik osztályfőnökeikkel előzetesen egyeztetett „büntetést” vállaltak vétkeikért.

A benyújtott határozat-tervezetek alapján a bíróság a következő határozatokat hozta:

1. **Bolyki Dániel** és **Selmecey Iván** KÁOSZ-os tanulók 15 igazolatlan órájuk miatt (amit túlnyomó részt késésekből szedtek össze) **a jelen tanév végéig kötelesek reggelenként 8¹⁵-ig az iskolába beérkezni!**

- 8¹⁵ és 8²⁰ közötti érkezés esetén $\frac{1}{3}$ igazolatlan órát kapnak.
- 8²⁰ és 8³⁰ közötti érkezés esetén $\frac{2}{3}$ igazolatlan órát kapnak.
- 8³⁰ utáni érkezés esetén **1** igazolatlan órát kapnak.

Ha **1995. május 11-ig** egyetlen egyszer sem késnek, akkor a fenti büntetés (az erőfeszítések honorálásaként) hatályát veszti.

2. **Preiszner Miklós** (KorCsoport) 17 igazolatlan órája miatt a következő büntetéseket **vállalta:**

- A tanév végéig nyelvi óráról nem hiányzik.
- A tanév végéig az úszás órákat kivéve minden testkultúra órán részt vesz.

A bíróság úgy határozott, hogy a fentiek be nem tartásából adódó igazolatlan órák egy újabb bírósági eljárás esetén Miklóstra nézve **súlyosbító körülményként** vétessenek figyelembe!

3. **Fekete Ákos** (KorCsoport) 18 igazolatlan órája miatt (ebből 5 óra a jelenléti ív hanyag kezeléséből adódott) :

- Köteles a tanév végéig hetente találkozni választott patrónusával, Czibor Erzsébettel, s erről osztályfőnökeit minden esetben tájékoztatnia kell.
- A tanév végéig egyetlen nyelvi óráról sem hiányozhat!
- Őszintén törekednie kell a megajánlott jegyek megszerzésére.

A bíróság úgy határozott, hogy a fentiek be nem tartásából adódó panaszok, illetve igazolatlan órák, egy újabb bírósági eljárás esetén Ákosra nézve **súlyosbító körülményként** vétessenek figyelembe!

4. A bíróság egyetértően elfogadta **Rajkó Anna** (Hadoszt) 19 igazolatlan órája miatti büntetését:

- 1995. május 3-ig feketelistára kerül, így 8¹⁵-re kell érkeznie reggelenként.
- A 8¹⁵ és 8³⁰ közötti érkezés késésnek, a 8³⁰ utáni érkezés igazolatlan órának számít.
- 1995. május 27-ig az **első órák szabad látogatásának jogától megfosztjuk**, így azokon **kötelezően** részt kell vennie.

A bíróság felhívja a **panaszos osztályfőnökök figyelmét**, hogy a vállalt büntetések korrekt „végrehajtását” kísérik fokozott figyelemmel, a szükséges intézkedéseket tegyék meg (pl. R. A. esetében az első órát tartó tanárokat tájékoztassák!)

* * *

Az Iskolabíróság 1995. április 11-én tárgyalta **Fehér Tamás** (SZaDi) ügyét, amelyet osztályfőnökei, Diósi Alojzia és Szabó László terjesztettek elő.

Jelen voltak : *Száva Eszter* szülőbíró, *Miklósi Anna* diákbíró, *Marosvári Péter* tanárbíró és *Fehér Tamás* panaszolt.

Az ügy lényege:

Tamás a tárgyalás napjáig **28 igazolatlan órát** „gyűjtött” össze úgy, hogy ez év január 21-én már Iskolabíróság vonta felelősségre 16 igazolatlan órája miatt. Elmondása szerint a 28 órából 14 a késéseiből, 11 a testkultúra-órai esetekből, 3 az egyéb konfliktusokból adódott, s az igazolatlan órák egy része – szerinte – legalább is vitatható körülmények között született. A bíróság Tamás előadott érveit nem fogadta el enyhítő körülményként, s ezért a következő határozatot hozta:

Fehér Tamást az igazolatlan mulasztásai miatt **az iskolából kizárja, de ezt a büntetését** a jelen tanév végéig **felfüggeszti** a következőknek megfelelően:

– Ha a tanév végéig Tamás 2 (kettő) óránál több igazolatlan órát szerez, akkor automatikusan megszűnik a felfüggesztés és a kizárás életbe lép. Ha ez nem következik be, akkor **a tanév végével ez a fegyelmi büntetés törölődik.**

– A jelen tanév végéig **Tamás az iskolapolgári jogai közül csak a tanulással összefüggőket érvényesítheti iskolánkban:** a tanórákat látogathatja, vizsgázhat, szakkörökön, korrepetálásokon, tanárral egyeztetett konzultációkon részt vehet.

– **Az előző bekezdésben nem említett minden egyéb iskolapolgári jog gyakorlásától a bíróság a tanév végéig Tamást eltiltja.**

– A tanév végéig Tamás 8³⁰ - ig köteles reggelenként az iskolába érkezni, s a „rendes” jelenléti íven ír alá.

Kiegészítések:

– A bíróság kéri Tamás osztályfőnökeit, hogy a fenti határozatban megfogalmazott súlyos fegyelmi fenyegettség miatt (Tamás „megmentése” érdekében) a tanév végéig fokozott mértékben figyeljenek esetleges igazolatlan mulasztásaira, és lehetőleg azonnal szerezzenek korrekt információkat a mulasztás körülményeiről.

– A bíróság a maga részéről nem tartja elfogadhatónak azt az iskolánkban többek számára természetes dolgot, hogy az igazolatlan órákkal csak akkor kell törődni, ha már elég sok összegyűlt belőlük, egyébként azonban **csak** bocsánatos bűnnek számítanak, amivel kár vesződni. Ezen a téren **szemléletváltásra volna szükség.**

Politechnikum, 1995. április 11.

Az iskolabíróság nevében: *Marosvári Péter* tanárbíró

A TAGOZAT ÉS FAKULTÁCIÓ FELTÉTELEI AZ 1995/96-OS TANÉVBEN

1. A harmadévesek számára összesen 2 tanóra áll rendelkezésre, nekik kötelezően választaniuk kell az egyik felkínált lehetőséget.

Negyedéven 2-2 órából kell legalább kettőt választani, tehát két ilyen típusú óra kihagyható.

2. A választott alkalmak látogatása kötelező.

3. A tagozatos választás esetén az előző négy negyedév legalább 4-es, 5-ös átlaga alapján automatikus, 3-as, 2-es esetén konzultáció alapján lehetséges a bejutás. A szaktanár és az osztályfőnök konzultációja alapján a döntés joga a szaktanáré.

Fakultációs választás esetén a csoportlétszám szabhat csak korlátot a bejutásnak, kivéve a nyelvvizsga-előkészítő csoportot.

4. Ha azonos témában több csoport is indul, a beosztás feladata a munkacsoporté!

5. A választott tagozatból, fakultációból átlépni, kimaradni csupán rendkívül indokolt esetben lehetséges.

6. Az értékelés módja: tagozat esetében az egyes munkacsoportok által előre meghatározott vizsgarendszer és/vagy gyakorlati jegy zárja a negyedévet; az érdemjegy bekerül a bizonyítványba, teljes értékű (bukást is okozhat).

IV. évfolyamon az alapóra és az egyetemi előkészítő fakultáció súlyozott átlaga adja egy-egy negyedév osztályzatát. Egyéb fakultáció esetében témánként és munkacsoportonként akár eltérő értékelési formák jelenhetnek meg (pl. szöveges értékelés, benyújtható munka minősítése); ennek az eredménynek azonban nincs évisméltés jellegű vonzata elégtelen esetén sem.

A tagozatos, fakultációs kínálatból a diákok május elején választanak. Ennek alapján készül az órarend, a tantárgyfelosztás, tehát később a választás lényegében nem módosítható. Ebből következően átgondolt, felelősségteljes döntést kell hoznia minden érintettnek.

1995. április 27.

a Pedagógusközösség

HOGYAN TOVÁBB?

A tanév utolsó munkanapja: június 27. kedd

Nyári szünet: június 28 - augusztus 20.

Az 1995-96-os tanév első munkanapja: augusztus 21. hétfő

Az I. évfolyam tanévkezdő tábora: augusztus 28. hétfő - szeptember 1. péntek

A II. III. IV. évfolyam első munkanapja: augusztus 30. szerda 9 órától kb. 2x60 perc

A II. III. IV. évfolyam kirándulása: augusztus 31. csütörtök, szeptember 1. péntek

Az első tanítási nap mind a négy évfolyamnak: szeptember 4. hétfő

Hát... ilyen még nem volt!

BUDAI BALÁZS: A JÖVŐ NALAM

A DIÁK-POLGÁRMESTER VÁLASZTÁSRÓL, A FEDŐRŐL, ÉS A FERENCVÁROSI TERVEKRŐL

Március 24-25-én megtartották a Második Ferencvárosi Diákfesztivált, ennek keretén belül a diák-polgármester-választást. A Politechnikum jelöltje a második lett, így én diák-alpolgármester. További diák-alpolgármester lett (a harmadik helyért) Sziráki Zoltán, a Telekiből. A diákpolgármester Herendi Csilla a Képző és Iparművészeti szki.-ből. A 95-96-os diák-önkormányzati évben mi hárman fogjuk képviselni Ferencváros diákságát. Dr. Gegesy Ferenc polgármester és biztosított segítségéről

együttműködési szándékáról a ferencvárosi diáksággal. A támogató szervezetektől rögtön megkaptuk az ajánlatokat: köztük a győzteseknek járó 10 napos olaszországi körutazást, egy kéthetes intenzív LINGUA nyelvkurzust, havi 40 percet a Ferencvárosi Televízióban egy diákműsor elkészítésére.

Az ünnepség után tovább egyeztetünk (mi hárman), és összeírtuk, hogy hármunk programjából mi az, ami reális, és könnyen megvalósítható.

1. Programjaink alapja a „Ferencvárosi Diákalapítvány” melynek kurátorait főként szakmai, de anyagi szempontok alapján is választjuk. Az alapítvány kezeli a Ferencvárosi Diákönkormányzat törzstőkéjét.
2. Létre kívánunk hozni, olyan „túlélési füzetet” mely jogi és egészségügyi felvilágosítást nyújt az ilyen területen járatlan iskolapolgároknak. A füzet ingyenes, a Ferencvárosi Diákalapítvány, és egészségügyi szervezetek ígérték támogatásukat.
3. Kerületi diákújság. Ennek létrehozásával engem bíztak meg, hiszen kellő referenciát tudtam felmutatni. (Jóska, Bors)a kortes beszédek alatt. Terveim szerint a diákújság három, nagyjából azonos helyzetű kerületet érint: Erzsébetvárost, Józsefvárost és Ferencvárost. Az újság ingyenes. Kulturális, de egyben információs jellegű havi folyóirat. Példányszáma 5000 db. Szerkesztőbizottságában legnagyobb részt amatőr diákújságírók dolgoznak, de nevesebb írók esztéták is segítenek. Az újságot támogatja a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Irodája, a helyi önkormányzatok, egészségügyi szervezetek, művelődési intézmények és a Ferencvárosi Diákalapítvány.
4. A Vendel utca „felújítása” csak az én programomban szerepelt, ennek ellenére ezt a tervet szintén végigviszem. Vagy egy sétálóutca, vagy egy parkosítottabb jobb állapotú utca kialakítására törekedem.

A történetek ellenére a Bors nem hal meg, sőt! Most talál majd magára igazán!

Akit érdekel és szeretne részt venni a pesti diákújság és a ferencvárosi diák-televízió készítésében minél hamarabb keressen meg!

Szeretnék külön köszönetet mondani Csoncsinak a szórólapokért és plakátokért, a KPTV-nek a forgatásért és „kavarásért”, Robinak és nővérenek, Pistunak a kampányolásért, Satunak, Adriennek, és Nórának a jelenlétéért és biztatásért, a politechnikumi női kosárlabda válogatottnak és férfi fociválogatottnak a képviselésért, az FMK-nak „ki tudja mi-mindenért” és mindazoknak, akik lélekben velem együtt voltak, és szorítottak!

SPORTEREDMÉNYEK

Harsányi Rita (JP) a Diák Olimpia országos asztalitenisz bajnokság egyéni küzdelmeiben **IV. helyezést ért el**. Gratulálunk a kiváló eredményhez. Köszönjük eddigi megbízható szereplésed és kívánunk neked további eredményes sportpályafutást.

Erre a versenyre az előzetes kiírás értelmében a korábbi, budapesti selejtezőn II. helyen végzett Pekarik Éva is hivatalos lett volna. Sajnos a rendezők megmakacsolva magukat nem így gondolták, és Évát nem engedték rajthoz állni, ezzel megfosztva őt egy nagyszerű sportélménytől és talán egy másik sportsikertől. Főlháborodásunkon túl nagyon sajnáljuk az esetet (ha már a verseny szervezői ezt hivatalos formában nem tették meg), és csak reménykedni tudunk abban, hogy sportemberi nagysága túlegíti ezen a kellemetlen élményen, a sportba és az emberekbe vetett hitét nem veszíti el. Jövőre ismét számítunk részvételedre.

*

Hackett Colin (Tanerő) lefutotta a Duna-Mars Maratont (42 km). Ünnepeljük a hőst!

Nemcsak Colin
(aki egyébként szuper időt futott:
nem egészen 3 és fél óra alatt tette meg a távot),
hanem Szabó László (Tanerő) és Kékesi Szabolcs (az ötödévről)
is megbírkózott a 42 kilométerrel.
Ünnepeljük a hősoket!!!

a szerk.

*

IV. DIÁK - TANÁR (TANÁR - DIÁK) SPORTTALÁLKOZÓ

	Hölgyek	Urak
Kosárlabda	18: 4 Diákok	78:25 Diákok
Foci	1: 0 Tanerők	9: 8 Tanerők
Röplabda	2: 0 Tanerők	2: 0 Tanerők

Összesítésben a **Törtető Tanerők** nyertek. Színvonalas küzdelemben négy év óta először tudtuk megtörni a Diákság már - már nyomasztó hegemoniáját, így egy évre büszke tulajdonosai lehetünk a kupáknak. Jövőre ugyanígy - ugyanígy. Jó volt veletek.

HÁZIBAJNOKSÁGOK EREDMÉNYEI

Kispályás labdarúgó házbajnokság III., IV., V. évf. és Tanerők

- I. **Törtető Tanerők** (Basa Attila, Bágyi László, Hackett Colin, Molnár Lajos,
Puskás Aurél, Solymosi Erik, Szabó László)
- II. Replay (FH)
- III. Reál Margit (V. évf.)
- IV. Falábúak (W)
- Gólkirály:** Zelenák Roland
- Legjobb játékos:** Bágyi László

Kosárlabda házbajnokság III., IV., V. évf. és Tanerők

- I. **Danzig (JP)** (Manuaba Wiweka, Molnár András, Nagy Ákos, Simon Bálint,
Szabó B. Péter) **Legjobb dobó:** Szabó B. Péter 34 pont
- II. Halálos Összeesküvés (MP) **Legjobb dobó:** L. B. (Csirke) 38 pont
- III. Reál Margit (V. évf.) **Legjobb dobó:** Zsemberi Gábor 32 pont
- IV. Törtető Tanerők **Legjobb dobó:** Basa Attila 15 pont
- V. Red Stars (W) **Legjobb dobó:** Veres Gábor 13 pont
- Kosárkirály:** L. B. (Csirke) - 38 pont
- Legjobb játékos:** L. B. (Csirke)

Tollaslabda (eddigi eredmények)

- Férfi egyéni -

- I. Bágyi László (Tanerő)
- II. Solymosi Erik (Tanerő)
- III. Hatás György (KáBé)

- Férfi páros -

- I. Basa Attila - Hackett Colin (Tanerők)
- II. Lukács Gábor - Zsemberi Gábor (V. évf.)
- III. Hatás György - Sándor István (KáBé)
- IV. Bágyi László - Veres Gábor (Tanerők)

- Vegyes páros -

- I. Sántori Ildikó - Bágyi László (KáBé)
- II. Láng Andrea - Hackett Colin (Tanerők)
- III. Szíva Judit - Molnár Lajos (Soros - Tanerő)
- IV. Solymosi Zita - Solymosi Erik (KN - Tanerő)

Jutott eszembe...

Sajnos a KPTV stábja egyetlen egy sportrendezvényünket sem tisztelte meg kamerájával. Szerintem az iskola híradójának az a dolga, hogy adjon korrekt tájékoztatást életünk minden területéről. Vajon ki a felelős azért, hogy ránk nem figyeltek oda, vajon milyen szempontok alapján és kik döntenek a kivételezettekről? Számomra elfogathatatlan kifogás vagy magyarázat az, hogy az időben meghirdetett és közszájon forgó események egyikére sem volt ráérő ember. A bocsánat is csak enyhe vigasz, hisz - és ezt a filmesek igazán tudják - a pillanat egyszeri és megismételhetetlen. Ha az egyéni ambíciók kiélésére mindig kéznél a kamera, akkor esetleg ugyanazok másokról másoknak nem tudnának egy kis időt és figyelmet szakítani, szakértelmüket a köz javára is fordítani?

Vendel u., 1995. április 28.

Szabó László

A SPORT PONTVERSENY ÁLLÁSA A III. NEGYEDÉV UTÁN

A harmadik negyedben az alábbi sporteseményeken való részvételért lehetett pontokat gyűjteni:

- Színpadi tánc,
- kis- és "nagy pályás" labdarúgó házbajnokság - tavaszi forduló,
- kosárlabda és foci felkészülési edzések,
- IX. ker.-i teremfoci- és kosárlabda bajnokság,
- Diák Olimpia országos asztalitenisz bajnokság,
- kosárlabda területi bajnokság,
- sztepping szakkör
- Tornaház - avató kosár-, foci- és röplabda villámtorna .

Az iGRic, KáBé, HadO., KorCs., FH "tornaházi" pontjait az alábbi eredmények nem tartalmazzák, azokat a IV. negyedre fogjuk átírni. (Elnézést!)

EGYÉNI VERSENY

Csak az első tíz helyezett eredményével!

- LEÁNYOK -

1. Kána Zsuzsa	286 pont	MP
2. Mihók Viktória	219 pont	Tanerő
3. Daróczy Judit	212,5 pont	Tanerő
4. Sánta Judit	197 pont	Tanerő
5. Láng Andrea	190 pont	Tanerő
6. Gulyás Éva	146,5 pont	Tanerő
7. Harsányi Rita	142 pont	JP
8. Pekarik Éva	140 pont	KáOsz
9. Cser Orsolya	124,5 pont	JP
10. Lendvai Györgyi	123,5 pont	Tanerő

- FIÚK -

1. Zsemberi Gábor	478 pont	V.év
2. Sándor István	410,5 pont	KáBé
3. L.B.	364 pont	MP
4. Basa Attila	360,5 pont	Tanerő
5. Füredi Krisztián	342 pont	MP
6. Pintye István	169,5 pont	KN
7. Colin Hackett	149 pont	Tanerő
8. Sallai László	146 pont	KáBé
9. Manuaba Wiweka	140 pont	JP
10. Szikszai Bertalan	125,5 pont	KáBé

CSAPAT VERSENY

1. Tanarak	2296,5 pont	27 fő
2. KáBé	1294 pont	15 fő
3. MP	1159 pont	11 fő
4. V. év	885,5 pont	9 fő
5. JP	822,5 pont	15 fő
6. iGRic	651,5 pont	17 fő
7. SzaDi	614,5 pont	15 fő
8. HadOształy	421,5 pont	14 fő
9. KáOsz	421 pont	11 fő
10. KOrCs	404 pont	14 fő
11. FH	399 pont	10 fő
12. W	374,5 pont	8 fő
13. KN	310 pont	9 fő

A további pontszámokról és helyezésekről a testnevelőktől kaphattok információt.

Gratulálok:

Budapest, 1995. április 3.

Szabó László

TÜLÉLŐ (?) TÚRA

Lapzárta után (és a túlélő túra kezdete előtt néhány órával) érkezett az alábbi levél:

Vértesi Ciklámen Vadásztársaság
2803 Tatabánya, Pf: 347.

Közgazdasági Politechnikum
Kocsis Péter tanár urnak
B u d a p e s t

Tisztelt Tanár Ur!

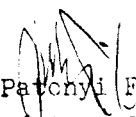
Vadásztársaságunk területén történő átvonulásukhoz 1995. április 29-30-ai éjszakáján hozzájárulunk.

Kérjük Önöket, hogy természetszerető és természetvédő diákok fegyelmetten vegyenek részt a turában és a kijelölt utról ne térjenek le, mert pontosan 1995. április 29-én kezdődik a nyitóvadászat a vadászokra és ez különösen veszélyes.

Érkezésükről a vadászokat tájékoztatni fogom!

Tatabánya, 1995. április 27.

Tisztelettel:

Pataczy Ferenc
a Vértesi Ciklámen VT.
elnöke

Vértesi Ciklámen
Vadásztársaság
2803 Tatabánya, Pf.: 347.

No comment

LERMONTOV: KORUNK HŐSE(?)

A Korunk hőse Pecsorin. Lermontov szerint. Neki lehet, hogy hős volt. Biztos ő is ilyen szeretett volna lenni. Korának konvenciók határait áttörő valaki. Legalább alkotott egy ilyen hőst. Pecsorin a megcsúfolója a korának és nem hőse. Nem viselkedik úgy ahogy a kor elvárása diktálja. Gátlástalanul beint a szokásoknak. Ezzel sikert sikerre halmoz. Mindent elér, amit csak akar. Mindenki borzongással vegyes félelemmel csodálja őt, hiszen annyira más. Lelkük mélyén merik csak bevallani, hogy irigylik. Azért a szabadságért, a minden mindegy életszemléletért. Környezetét lenézi, és le is nézheti hiszen megelőzi korát. Ő nem hőse ennek a kornak, hanem a parazitája. A többiek gyengeségét használja ki, és úgy éri el sikereit. Bármit megtesz a legkisebb lelkiismeretfurdalás nélkül. Hidegen számító viselkedése mintha a Vörös és feketéből jött volna, legázol minden ellenállást. Környezetével mindent megtesz, mindent kipróbál. Kutatóként nyomja a kést a többiekbe, hogy figyelje a reakciókat, és a kísérlet végével elégedetten dől hátra, és a szájalmas embermaradványt széles mozdulattal dobja a süllyesztőbe. Elegáns precizitással dolgozik, mint egy óramű, mindig azt teszi, ami a céljának megfelel. Agya teljesen elnyomja ösztöneit. Pecsorin közel sem ennek a kornak a hőse. Soha sem lehet egy kornak ilyen hőse, mint ez, hiszen soha nem viselkedik így egy hős. Maga a racionalitás elnyomja a hősiességet, hiszen az előbbi megfontolt cselekvéssorozatot feltételez, míg az ösztönös viselkedés nem kiszámítható, és ezért a két véglet között ingadozik. Lehet emelkedett, csodálatos és egyszerűen mindenkiben csodálatot keltő, másrészt lehet aljas, gonosz, kegyetlen, melyben az ember kiéli a pusztítás, a könyörtelenség által biztosított élményeket. Pecsorin racionális gondolkodásával maximum ezt a szintet tudja elérni. Saját magán kívül senkinek sem okozott örömet. Gondolom, meglehetősen egocentrikus. Az emberek csodálják és irigylik sikereit, de eszközeit megvetik. Ez az emberek hibája, hogy valamivel mindig bajuk van. Vagy az eszközökkel, vagy a céllal. Szép eszközökkel semmit nem lehet könnyen elérni. A közerkölcs által elítélt eszközök gyorsan hasznot hoznak egy

embernek, de környezetében csak szenvedést okoznak. Az új módszerek vagy ismeretlenek maradnak, vagy csak nagyon kevés embernek sikerült eddig alkalmazni, hogy céljait elérje - úgy, hogy másokra is tekintettel volt. Pecsorin kora inkább a késői huszadik század lenne. Még most is sikere lenne, de már hősnek tartanák. Ez a kor a kegyetlen törtető kora annak ellenére, hogy lépéseik kiszámíthatóak céljaik ismeretében. Ők inkább az ösztönlényektől tartanak akik kiszámíthatatlanok. Pecsorin akkor nem lehetett boldog, de ebben a korban a módszereivel már aratna anélkül, hogy környezete megszólna. Most mindene meglehetne: gépkocsi, feleség, új ház, mobiltelefon, balatoni vikendház stb., de a szabadság érzése kiveszne belőle. Pedig szerintem jellemének nagyon fontos eleme a szabadság utáni sóvárgás. A könyvben sok nő mindent odaadott volna azért, hogy Pecsorinnal maradhasson, de ő mindig elrugdosta őket magától. Nem lehet pontosan tudni, hogy mit akar, de mint egy örült skorpió, mindenkibe belemart. Lehet, hogy csak ezért élt. Nem rossz életcél. Más motivációt nem találtam nála. Elképzelhető, hogy csak a boldogságot kereste. Sajátos eszközökkel.

Lehet, hogy csak fájdalmat akart okozni mindenütt belemarva mindenkibe, és ezen keresztül kereste azt, amiért érdemes élni. Bár aki kiröhögi és kifigurázza mások életcéljait, az nem tűz ki egyet sem maga elé. Rengeteg lehetősége lett volna a társadalmi értelemben vett kiugrásra, de ezeket kihagyta pusztán azért, hogy pár ember életében mély nyomot hagyjon. Ennek annyi eredménye volt, mint a homokba vésett Einstein-törvénynek.

Aranyosan viselkedett végig a regényen át, kiélvezte ellenfelei vergődését, tönkretett pár embert, majd csöndben lehúzta a redőnyt. Fatalista emberként racionálisan mérlegelte, hogy mi történhet vele és ennek megfelelően cselekedett. Nem félt a Haláltól és ebben nagyon igaza volt. Az élet a legolcsóbb valami bármennyi újat lehet belőle produkálni. A legtöbb ember sorsa szürkén eltűnik a rengetegben alig pár emberre emlékeznek 200 év múltán. Pecsorinra sem fognak emlékezni.

Bilkei Gorzó István Balázs

KÉPELEMZÉSEK

Igaza volt az édesapámnak. Mennyire is igaza volt az öregnek abban, hogy a középiskolai eredményeim fogják meghatározni az életemet. Emlékszem, hogy hányszor szidott le, hogy nem tanulok, és akkor mindig kiborultam, és elvonultam a szobámba. Sosem vettem komolyan azt, amit mondott, mindig csak szidtam, amikor kiborított. Olykor behívott a nagyszobába, és azt mondta, hogy üljek le. Ekkor elkezdett kérdegetni a jegyeimről, meg hogy milyen tantárgyak tetszenek, és hogy azt jobban tanulom-e, és végül mindig arra lyukadt ki, hogy tudom-e, mi akarok lenni, ha nagy leszek. Mindig megmondtam neki, hogy még nem tudom, és ehhez a döntéshez még túl fiatal vagyok, de az érvelésemet sosem fogadta el, és elkezdte mondani, hogy hamarosan döntenem kell, bár ilyen eredményekkel nem fogom sokra vinni, úgyhogy jobb lenne elkezdenem keményen tanulni. Én, amolyan lezser, nemtörődöm gyerekként pedig magasról letojtam azokat, amiket mondott, és folytattam értelmetlen életemet. Mentem a suliba, végigdumáltam az órákat a haverjaimmal, alig tanultam a dolgozatokra, és be kell vallanom, nem nagyon kedveltek a

tanáraim. Meg is lett az eredménye mindannak, amit akkor csináltam, illetve nem csináltam. Nem hallgattam apámra, aki tényleg csak jót akart nekem, és ennek következményeként, hogy úgy mondjam, nem igazán jól szerepeltem az érettségim. Apámat ekkor nagyon magamra haragítottam, mert nem tudtam követni az ő példáját, nem tudtam olyan jól, okosan befejezni a középiskolát, mint ahogyan ő tette a saját idejében. Büszke fejével azt hitte, hogy méltó utódot fog nevelni belőlem, és hogy tovább fogom vinni családom jó hírét, folytatni fogom a nagy családi vállalkozást. De nem. Most itt állok az overallomban, lustán álldogálva nem végzem a munkám, és csak bambulok bele a semmibe...

Tégla Béla

Brick Béla, betanított fizikai munkás ma is dolgozik. Tohonya testével fedezi az ágyékát erősen szántó téglákat. Szenved, de boldog, hiszen tisztában van azzal, hogy a szocializmus „Bábel tornyát” építi. Óvatos. Vigyáz arra, hogy a testén végigfolyó izzadság patak ne látszódjék kimunkált testén. Igénytelen, beéri azzal, amit kap, mert tudja, hogy az általa lemondott javak a szocialista állam tündöklésének alapkövét adják. Vért verejtékeznek, de este békésen fekszik le ágyába, ahol végiggondolva aznap munkáját elégedetten elszenderül.

„A munka mindenek előtt!” - mondja, s optimistán gondol a gyermekeinek épített mintaszerű világba. Társai megvetik sztahanovista eszméit. még hisz a már lepusztuló állam diadalában, s államnak igazi parnasszusát még nem látja elérkezettnek.

Téglának tartják őt is. Téglának, akit előre gyártottak és formázták, alakították sablon szerint, majd végtermékként építették meg belőle a pletár-munkásosztály krémjét alkotó berkeket. De ő büszke magára! Büszke az eddig elért teljesítményére, állására, családjára. Célényt kitűzött vágyait már rég teljesítette. Évek óta csak túlteljesít. Már régóta szívfájdalomra panaszkodik, orvosa mérsékeltebb munkára ösztönzi, sőt szabadságra küldi, de a „munkás hajthatatlan”. Hisz, remél és bizik! Már soha nem tudja meg, hogy tévedett!

Budai Balázs

Gajdos Bence

K. Ernő

Zöldfedeles csónakház valahol a Dunaparton. A Május 1. Munkás SZakszervezet hétvégi pihenője. Július közepe van, óriási a hőség, gyerekek zsidonganak a parton. A csónakházban már csak egy-két kajak árválkodik. K. Ernő már régóta várta a pillanatot, mikor végre a vízbe merítheti súlyos evezőit, és sebesen szelheti a vizet. Először csak lassan, komótosan evezett, várta, míg "előnti" az a nyugtató érzés. Hagyta, hadd ringassák a hullámok, nézte a nap sugarait, ahogy visszaverődnek a vízen. Talán fél órája is volt már, mikor megint behúzott. Gyermekkori emlékei jutottak eszébe, mikor alig kilenc évesen bátyjával nyaraltak a Tiszánál. Gyakran versenyeztek egymással, s mindig ő győzött. Közben észre se vette, de egyre gyorsabb iramot vett fel, szíve vadul kalapált, de csak nem hagyta abba. Kifulladásig! - gondolta magában. Papucsá már véresre dörzsölte a lábát, de ő csak hajtott tovább. A kezeit már alig érezte... A távolban látta feleségét és a gyerekeket... Most először érezte magát igazán szabadon, érezte, ahogy izmai megfeszülnek és elengednek, megfeszülnek és elengednek, sose hitte volna, hogy még egyszer ilyen fiatalnak és energikusnak is érezheti magát mindazok után, amit átélt... Közben lassan kezdett alkonyodni, és gondolatai visszatértek ismét a jelenhez. Az örökös veszekedések a feleségével, a főnökkel való összetűzések... Szomorúan vette tudomásul, hogy itt ül véresre dörzsölt kézzel, fáradtan és emlékezik... De mire is? Az életére. Amikor még igazán annak érezte magát, aki valójában volt és ...

Hanzély Réka - KÁBÉ

Radnóti Miklós:

RÍMPÁROK HOLDAS ÉJSZAKÁN

Az ablakok keresztjén hold csöpög,
a borzas macskák apró ördögök.

A háztetőn a fény aranyburok,
jönnek komor, sötétlő kandúrok.

Rezzelve jönnek, vonják lábukat,
hét eb van itt, de távol száz ugat.

S reszel, sikong, mint gép, ha nincs olaj,
ebek fölött a kényes macskajaj.

S nem értik, hogy miért e fájdalom,
miért virágozik fény a házfalon?

S nem értik, hisz semmit sem ért az eb,
ha fönna a hold egy kissé véresebb.

A macska más: a násszal jóllakik,
s árnyat vadászgat vígan hajnalig.

1942. február 25

elvesztett biztonságérzetet. újabb ellentét, s ezt az érzést ismét elveszítjük. A "borzas macskák" helyét a "komor, sötétlő kandúrok" váltják fel. Félelmetessé teszik őket a hozzájuk fűzött jelzők, melyek kapcsolatban vannak egymással. Talán értelmi sötétségüket jelzik, s ezzel magyarázható komorságuk. Ez a kép folytatódik a következő versszakban, hol a - már határozói igenévvel ellátott - "jönnek" ige ismétlése teszi hangsúlyosabbá közeledésüket, ittlétiüket. Ám az ijesztő kandúrok már más szerepet kapnak. Ambivalens érzettársítás ez, hisz rettentenek, ugyanakkor rettegnek.

Radnóti ellentéttel érzékelteti a félelem okát: "hét eb van itt, de távol száz ugat". Heten vannak, mint a gonoszok. Jelen- és jövő-kép ez. Itt és most és a várható, hiszen hallható, eljövendő még száz kutya. A hang erősödik, egyre zajosabb ez a nyugodtnak, mozdulatlanak hitt éjszaka. A metaforák a nagyadik versszak hasonlatával szélesednek allegóriává. Maga a költő adja meg a kulcsot a képsor értelmezéséhez. Nem macskák, kutyák éjszakázásáról van szó, akik a természet törvényeit követik ösztönösen. Itt az emberi buta ösztönök kerülnek a hold fényébe, mely éjszaka világítja meg a szünni nem látszó tetteiket. Éjjel-nappal folyik, megállás nélkül eszik a gépek az olajat, a háborús fegyverkezés nélkülözhetetlen energiaforrását. "Sikong" a gép, ha nincs olaj, "sikong" az, ha van is. Háború van, nem nyugodt, holdfényes éjszaka, mely nem csak a macskák, ebek hangjától zeng. Ez a zaj nem nyomja el a működő gépek, fegyverek zaját. A "macskajaj" metafora nem a cicák nászától fájdalmas, emberi szenvedés fájdó jalkiáltása ez.

E negyedik, központi versszakban éri el a költemény intenzitásának csúcspontját, itt a megmutatott valódi kép láthatóvá is válik. Radnóti a vers fegyelmezett szerkesztésével középpontba helyezi ezen versszakot. A páros rímekkel tagolt szakaszok összetartását most érezzük igazán. Egy gondolatú állnak össze teljeset alkotni. Emberi gondolatok szólalnak meg a sorokban. Az emberek, kik nem értik, "miért e fájdalom", miért kell félniük, rettegniük. Az értelmetlenséget hangsúlyozza a költő a "miért" ismétlésével. Elmélkedhetnénk azon is, "miért virágozik a fény a házfalon". Zavartságot jelez "nemértésük". Pedig ennek egyértelmű a magyarázata. Bár a "kissé" határozó gyengíti, az ellentétként szereplő fokozott melléknévi jelző erősíti a szörnyűsége hatását. "Fönna a hold" oly távol van, hogy szemlélhetjük csupán, s tehetetlenül kérdezhetjük, "miért". Ebben a helyzetben is el lehet valahogy lenni, akár a macska, ki éli életét, s beéri azzal, elfogadja azt, ami van. De "a macska más", ő kergethet vígan árnyakat, de itt ábrándkergetéssel nem lesz vígadás, játékélet.

Az utolsó versszakkal visszatér a mindennapi képhez. A vers hangulata ismét békességet áraszt, idillikus, de nem nyugtat meg, már nem varázsol el, hisz a fény megmutatta az igazat. A költemény életkép, a fény maga a költő. A keresztyénséget teljesen befogadni nem tudja, "csöpög". Megvilágítja a háztetőt, a házfalat, ahol a gépek dolgoznak, ahol gyárak vannak, fegyverek készülnek. A hold fénye véres, vérzik a költő szíve is; látta a munkatáborokban értelmetlenül kiontott vért. radnóti érzékelteti az idő múlását, az éjszakától halad a "hajnalig". Az emberek is jussanak el az álomtól az ébredésig. Lássanak, eszméljenek fel, ő ad hozzá fényt. Nem nagy szavakkal, nem a költői vezér szerepének felvállalásával, csendesén szól az emberekhez, az emberekért.

Ezen lírai alkotás címe nyugalmat, biztonságot sugároz. Gondolhatunk egy romantikus, holdfényes éjszakára, hol "rímpárok" helyett szerelmespárok vannak jelen. A "holdas" jelző az éjszaka sötétségében fényt jelent, a "rímpárok" szóösszetételből kiemelt párok szó valami biztonságérzetet, összetartozást, harmóniát sugall. Persze már itt is megjelenik a költemény egészét végigkísérő ellentét: a hold fénye és az éjszakához párosított sötét képzete.

A nyitó versszak első sorának képe mögött más is rejlik. "Az ablakok keresztjén" birtokos szerkezetben a kereszt mint keresztyény szimbólum akár a halál jelképe is lehet, melyről a fény lefolyik, nem tündököl. Az "ablakok" mint világra néző, világot mutató szemek vannak jelen. Itt, a költemény első sorában mintha ezek a szemek most kinyílnának, és a kinti világot kezdenék szemlélni, azt a világot, mely a továbbiakban tárul elénk. Állati képpel folytatódik ez a versszak; megjelennek az éjszakai élet első élőlényei: "apró ördögök" ők. A macskákhoz társított hasonlat első szava veszélytelennek tünteti fel őket, de magában hordozza a változás, növekedés lehetőségét. Az ördög ismét keresztyény elem, a gonosz megtestesítője.

Máris megtört a kezdeti nyugalom, a borzongató képet a második versszak kezdősora próbálja enyhíteni: a "fény aranyburok" a láthatóságot jelzi az éjszakában - áthatolhatatlan védőburok ez, mely visszaadja az ideiglenesen

Kosztolányi Dezső: Sakkmatt

Egyszer este az apám szügdőz arccal jött a szobába. Emlékszem, az üvegajtón át néztem, mint jön felém a gyakorlatterti portál összepiszkítottan, elfáradva és mégis ruganyosan. Mikor belépett — mintha most is látnám —, lecsatolta kardját, és így szólt hozzám:

— Holnap átmegegyez Tarékhoz. Ma az ezredes úr Aladár tanítójának fogadott meg...

Az apám magához vont és megeskölt:

— Beesüld meg magad, fiam.

Másnap dobogó szívvel kopogtam egy széles, faragványos lögyfaajtón. Aladár kelletlenül nyújtotta felém keskeny, sápadt kezét, de pár perc múlva összebarátkoztunk. Ettől fogva azután mindennap elmentem hozzá, s később egész délutánokon ültem az ágya mellett. Az álmos, langyos szobában halkán zenelt a színdíjium, esípegett a kandallómadár, a kandallóban pattogott a tűz, mi pedig képekonyveket néztünk, kibámultunk az ablakon, együtt unatkoztunk.

Ilyen unalmas, végtelenség látszó délutánokon vettük elő egyszer a sakkot. Aladár megtanított játszani, s én egy hét múlva már rendszeresen vertem őt.

Mikor ezt megtudták, az anyja, egy sovány, öszülő asszony magához hívott:

— Hagyjon reá mindent. Aladárnak fáj, ha nem teljesedik az akará. Maga okos fiú, tudja...

Megsínorgatta a fejemet, és én mélyen meghajoltam.

Azóta mindig az övé volt a győzelem.

Aladár azonban hamar megszokta ezt az oleós dicsőséget, s napról napra érezte velem a fiúnévet. Kiesnielő, hideg nyári délutánok, és az izgatott tornák után kínos csend remegett felötünk, melyben a szívünk dobogását is hallottuk. Az anyja rendszeren ott állt az ágynál, s izgatott boldogsággal csókolta szája felém.

— Fekie mosten... Győztél megint!

En ilyenkor zavartan hallgattam, vettem a kalapomat, és mentem.

Később folyósán még hallottam, hogy nevettek. Egem nevettek? Nem tudom. De mikor az utcán a hűs levegő megcsapta az arcomat, sokszor gondoltam egy nagy vérső leszámolásra, egy imánálmaul kegyetlen, véres letipásra. Másnap azonban megálltam Aladár elszótt alakját, mosolyogtam az érzékenységen, s mély szájalommal, majdnem szeretettel nyújtottam a kezemet.

— Játsszunk.

A lázas beteknek minden életereje a játékszenvedélyben újult meg és oszott el.

Most már nem unatkoztunk, mindkettőnk arca tűzelt a nagy indulattól. Az övé a becsúgytól, az enyém a szégyentől.

Igy lassanként ennek a háznak a rabszolgájává váltam. A sikos parketten esetlenül hajladoztam a háziak előtt, kik hideg jóindulattal váltottak velem néhány szót. Hiba tisztította és alakította anyám a ruháimat, mindig otrómbább és ügyetlenebb lettem. A nyakkendőm vagy nagyon vastag volt, vagy nagyon vékony. De sohasem állt jól. Az asztalnál vagy keveset ettem, vagy sokat. Sokszor a poharat is feldöntöttem.

Mikor hazamentem, arcomra szorítottam a kezeimet, és mérgesen vettem magamat az ágyra. Azt hittem, nem bírom ki sokáig.

Ma is úgy emlékszem erre a házra, mint ahol minden elefántcsontból, ébenfából és ezüsből van. A gyöngyházkagylók sejtelmének zúgását még mostan is hallom. A kapualja ablakai finom zöld, sárgás és halványlila fénnyel szűrtek át, s amint beléptem, mindjárt két köőrás fuje meredt elébem, haragosan, morcosan. Mindent, ami sejtelmes és nagyszerű volt, azt ebben a házban találtam föl.

Egyszer történelesen korábban érkeztem oda. A szobában ezüsternyős lámpánál egy fiatal leány himezett, akit azelőtt sohasem láttam. Aladár nem volt otthon. Leültem az asztalhoz, s hallgattam a csendet, bámultam a lámpát és a leányt, kinek halvány nyakát az ellenző fehér árnyékok csipkéztek körül, és úgy éreztem, hogy egy végtelenség óta ismerem ezt az ismeretlen, aki akkor lágra nyílt szemekkel nézett az én fájdalmas szomorú arcomba.

Azóta mindennap találkoztunk, és kóboroltunk a kertben, a tágas, kongó szobákban. Holdfényes esteiken leült a zongorához, s én fájó fejjel, sápadtan állottam a tündöklő, fekete szekrény mellett, melyből sírva fakadoztak fel a nagy germán koponyák, porladó szívek megelevenedő álmai.

Titkunkat nem tudta senki. Nagyon boldogok voltunk.

Egyébként minden a régiiben maradt: én rendszeren jártam Aladárhoz, sakkoztunk, s mindig ő vitte el a győzelmet. Az iskolában megcsináltam a feladatát, mellette ültem, csaltam helyette is, és talán el sem tudtam volna lenni nélküle.

Mikor igazán rabszolgája lettem e háznak, elfelejtettem, hogy az vagyok.

Rendszeren késő este vetődtem haza. Az úton szaladtam, boldogan megvaesoráztam, s köszáltam a nyári éjszakában. Aztán olvastam, s gyakran három órákor is égett a lámpám.

Alomból sokszor felriadtam. Felszakítottam az ablaktáblákat. Az ég füledt volt; az ég téntafekete. Csak szögletében pislogott egy aranycsillag, mint valami odatűzött drága ék. Körülötte halvány fényfoltok remegtek, mintha odalehelt aranyfüst nyomain lettek volna. Önkéntlenül is a titokzatos ház felé fordítottam a fejemet.

Az udvar mélyén a fehér orgonák virágoztak.

En ezt az álomképes, csendes boldogságot egy sötét őszi délutánon — egy pillanat alatt elvesztettem!

Eljártam.

Ha e napra gondolok, újra oly izgatott és zavart leszek, mint akkor voltam, és rendeznem kell a gondolataimat.

Aladár az utolsóban volt, az orvosok kimondták, hogy nem menthetik meg. Ő azonban még mindig a sakk szenvedélyén csüngött azzal a görösös erővel, amellyel a haldoklók utolsó pillanataiban paplanuk huzatába kapaszkodnak. En természetesen továbbra is bohóca maradtam, s türtem a szeszélyeit, a család hallgatag gúnyját, mint egy rabszolga. Csak otthon sírtam fél keserveken, a lelkem mélyéből. Mint egy megkörbácsolt rabszolga.

Még most is látom azt a szobát, amint az októberi nap fakó süggőségében tündöklök. A barna, nagy, politúros bútorok vakítóan csillogtak, fönn a polárszéken pedig nyugodtan szunyókáltak a színes edények. Aladár a vörös bársony toléseken ült, s égő szemével az őszi délutánra, a lugas pirosuló leveleire bámult. Nagy fejében, melyet selyempuha székeség borított, nyugtalanul forogtak a láztüzes szemgolyók. Vézna testét szörnyű, ugató köhögés rázta össze, s ő maga szinte eltörpült ijesztő, értelmetlenül nagy feje mellett. Homlokán hideg izzadsággöngyök. Arcán bíborpirosan égtek a tudóvész alkonyrózsái.

Aznap, emlékszem, korán sötétedett. Délután három órákor már felhőnaly volt a nagy teremben, s én úgy éreztem, mintha

e néhez égből búcsúzó őszi fényével, komor fellegetével a szobán feküdt volna: elvette látásunkat, felkörbácsolta vérünket, s ellompította eszünket... Sokszor azt hittem, hogy mi is az anyanyelvemet sem értem, oly idegenszerűen és zavartan hangzott minden szó, ami abban a csillogó teremben elhangzott. Aladár a rendszeren is idegesebb volt, fullhasítón, sejtőn kacagott:

— Ne hagyd magad!

A szobában meleg volt; szédült a fejem. Egy gondolat villant meg előttem, de a másik pillanatban már kinyílt az ajtó, s belépett Olga, halványkék ruhában.

A játék tovább folyt. Aladár előt egy csomó láb hevert. Összevissza húzogattam a figurákat, ügyhogy győzelemre bírt biztos volt.

A végjátéknál tartottunk, amikor én kezeimben szorítottam a sakkasztalon egyik lábhoz kaptam. Aladár hirtelen felugrott, s a kezemre ütött:

Nem rajtad a sor!

Csend lett. Elcsúsztam, s az ajkaimba haraptam. Kovályogott velem a világ. Az egész ház, mint valami óttas hadihajó megindult, s a vízen hanykólódó ember romlót bizonytalanságtól az asztal párkányába kapaszkodtam. Egyszerre fekete lett előttem minden.

Aztán szédületes gyorsasággal gondolkozni kezdtem. A szemben levő tükörben láttam feidált arcomat, a győzelmeire vázó Aladárt s mellette az anyját. Kezem a sakkasztalnál járt, de nem tudtam, mit csinálok. Kábult és faradt voltam, s akkor úgy tettszett, mintha egy végtelenség óta üfött volna meg tanítványom, aki az én véreből, az én agyamból szivta életét, mindenét. S láttam magam is: ott ültem vele szemben, mint egy kitömött szalmabáb, mint az ő bohóca, eszedje, rabszolgája. S aztán sokáig néztem esontvázáz az ott, tündöklően sötét, porcosos kezét, mely leigázott, porba nyomott, mint egy föledelmi vasmarok.

A fülemben harangzúgást hallottam. Kezem tologatta a bohókat előre, hátra, hol jól, hol rosszul. Egyszerre aztán kétségbeesett ellátározásom lámadt. E hústalan esontkoponyával utóhátra letéptem azt a hazug aureolát, melyet finom és fehér arisztokratikus kezek fontak köréje, hogy a földem már szűk.

Aladár kacagott. Anyja mosolyogva várta a győzelmet.

— Vigyázz — sügta a fülemben.

S én akkor kiegyensúlyoztam. Görbédtt gerincem merészen rázta le az alázatosság szolgáját. Ebben a percben nem gondoltam semmire és senkire.

Végigsímitottam a homlokomat, és lángoló szemekkel meredtem a sakkmező fekete-sárga tarkaságára. Agyamban haditervet kovácsoltam. Három lépés után már előnyben voltam. Szörnyű acélgyűrűt vontam ellenfelem hadsora elé, mely a kombináció szédítő merészségével s a logika vaskövetkeztetésével ropantotta szét egy vízenyős agy üres kapkodásait. A bástyák keményen állottak, a futók serényen vigyáztak, a lovak, mintha fuloket hegyeztek volna minden báb a diadalmas gondolkodás s a szikrázó ész egy-egy epopeája volt.

Felemeltem homlokomat, s kezem ökölbe szorult.

— Sakk! — szólt Aladár, és anyja boldogan mosolygott.

En egy kibúvó mozdulatot tettem. Az utolsó rabszolgálpépet. Mikor aztán újra rám került a sor, az utolsóban ömlő vértől szinte vakon, az indulattól részegen, az öröm remegő kiáltásával szóltam:

— Sakkmatt!

S lassan előretoltam egy parasztot...

A novella értelmezése

A történetben szereplő és a címhez kapcsolódó sakkjátéknak nyilvánvalóan a mindennapinál nagyobb fontossága, jelentése van. Habár a sakk-matt szó csak a novella végén jelenik meg, a történet elején már tudjuk, hogy a játék, az összecsapás elkerülhetetlen, s ez hozzájárul az esemény dinamikájához.

A novellában szereplő helyszínek, jellemek két külön csoportra bonthatók: a fényűzést és rabszolgaságot ígérő ezredesi világ alakjai és helyszínei, és a középosztály csoportja, névtelen tanítói, szürke házai. A történetben valóban névtelenek a második csoport tagjai; egyedül csak Tarék, Aladár és Olga nevei szerepelnek a novellában. S egyedül az ő világuk kap

színes, kápráztató leírást. Összefoglalva tehát: figyelmünk e köré a csoport köré összpontosul.

A történet egyes szám első személyű elbeszélője több idősíkon alakítja leírását; hol időben egyszerűen követhető a történet (holnap, másnap), hol pedig eltévedünk az időben (egyszer, azóta, stb.) Igazán a történetnek csak egy szakasza van időben pontosan meghatározva: az utolsó játszma napja (októberi nap, délután három órakor, stb.) Ezzel is hangsúlyozza az író a nap fontosságát.

A cselekmény közép-pontjában a tanító-elbeszélő "rabszorgaléte" áll, és az abban a tudatlanságban szereshető "álomképes, csendes boldogságának" a belső én miatti feláldozása szerepel. A cselekményt fokozatos bontogatja az író. Az elején még csak a tanítóné fogadás és a barátság jelentkezik. A sakkjáték mint játék és mint szenvedés következik ezután. Emellett fontos megemlíteni a tanító és Aladár kapcsolatát is. Itt kerül szembe egymással a belső én függetlenségének igénye egy másik - beteg - embernek a kényelmével. Eleinte a szánalom tartja vissza az elbeszélő belső akaratát - s ez a legjellemzőbb érzelem, amellyel találkozunk

ilyenkor, s amelyet e mű szerint is le kell győznünk, ha egy beteg, esetleg tüdővészben szenvedő emberrel kell "együttműködni". Ezenkívül az a veszély is jelentkezik - Aladár esetében is -, hogy ha álmvilágba, hazugságba ringatjuk, akkor jelleme erőteljesen eltorzul. Megfigyelhetjük ezt például az Aladár kapcsán alkalmazott jelzők formájában, jellegében is; a történet elején "keskeny, sápadt", ezután "elaszott alak", később "égő szem, láztüzes szemgolyó", végül "tüdőtelen test, hústalan csontkoponya, stb.". Aladár képviseli ebben a történetben a betegből lett zsarnokot, akinek pusztá létezése a becsvágyból s a hatalmába történő görcsös kapaszkodásból fakad.

Van azonban a történetnek egy másik szála, amely homlokegyenest szemben áll a végső döntéssel: a sejtelmes, ezredesi ház álmvilága, s az ehhez kapcsolódó víziók. Erre az egyoldalas szakaszra, amely más időbeni perspektívából indul, a teljes realitás-vesztés jellemző. Egy gyönyörű álomképet vetít elénk az író, amelyet a szöveg amúgy is régies szóhasználat, stílusa mellett (mostan, elébem, téntafekete) gazdag, patetikus jelzőkkel fokoz: "porladó

szívek megelevenedő álmai". A leány személyében talált ismeretlen ismerős, a fekete zongora, a titoktartás öröme s a fülledt éjszaka erős ellentétben áll a sakkjátzmák képviselte valósággal.

Ellenpontozásként az álomleírást meg is szakítja a mindennapok ismétlődő szürkeségének, szenvedésének a leírásával.

Az álomkép egy szimbólummal zárul: a fehér orgonákkal, amelyek az udvar mélyén nyílnak, s amelyeket azonosíthatunk a következő mondatban említett boldogsággal, azaz a boldogsággal, amelyet el kell veszítenie a "rabszolgának", hogy énjét visszaszerezze.

A fent említett rabszolgaság-gondolat a szöveg több pontján jelentkezik, s legjobban a "mikor igazán rabszolgája lettem a háznak, elfelejtettem, hogy az vagyok" mondat fogalmazza meg. Kosztolányi ezzel - számomra - a rabszolgaságot a tudatlansággal azonosítja, a modern kor jellemzőjeként, amely ellen semmit sem lehet tenni, csak esetleg otthon sírhat fel a szolga "korbácsoltatása" miatt.

Az álom-szakasz és a "rabszolga-gondolat" lezárulása után a figyelem az utolsó napra irányul, mivel a korábbi gondolatok lezárultak, és Aladár állapota is végérvényesen leromlik -

ezek a motívumok szintén fokozzák az októberi nap fontosságát. Ennek az őszi napnak a jelentőségéhez hozzájárul az idő korábban említett pontos meghatározása is; emellett a tér is beszűkült: egy házra, egy teremre összpontosul a figyelem. Az égbolt a "szobára feküdt", a jelenlevők érzékszervei letompulnak, a ház egy vizen hánykolódó hajóhoz hasonlítása is elveszi a jelenet realitását - ezek mind olyan tényezők, amelyek hozzájárulnak a végső döntéshez, cselekedethez.

Az események felgyorsulnak, az "elbeszélő" állapota megváltozik, a rabszolgaság szenvedései nem maradhatnak elnyomva többé. A harangzúgás is jelzi az új kezdetét, az események új fordulatát, s Aladár utolsó mondata volt az utolsó csapás, amely szükséges volt a belső korlátok ledöntéséhez. A szédülésből, a feketeségből, az idegen, álomszerű világból csap fel a logika "haditerve", a természet nyilvánvaló igazságaként, ami nem maradhatott elnyomva ugyanolyan törvényszerűség miatt, amiért egy meg egy nem lehet három, hanem kettő. A sakkmező logikus világa jelenik meg előttünk, ahol a bástyák, a futók és a lovak az ésszerűség diadalaként léteznek.

Aladár "Sakk!" kiáltása után nehéz mattot

mondani. Itt nyilvánvalóan a történet vége. A sakklépések a történet egészére vonatkoznak, és a tanító majdnem letért az útjáról a kibúvó mozdulatával és az utolsó rabszolgalepésével. Végül a vakságból, a részegségből tör elő az ésszerűség, így döntéséhez majdnem olyanná vált a tanító, mint Aladár, csak vakságát, örömkialtását egy belső készletés, értékrend irányítja. Így a sakk matt. Természetesen szimbolikus az utolsó lépéshez használt paraszt, amely a sakkvilág legalsó polgára, de amely elegendő a nagy fordulathoz. Így az utolsó mondatnak "társadalmi jelentése" is van, így zárul le az elemzésem elején említett kettős világ ellentéte is.

Ha azonban a vég "győzelmének" tudatában vizsgáljuk meg a novella elejét, elgondolkozhatunk azon, hogy lehet, hogy csak a fiú generációjának sikerült kivívnia győzelmét. Az apa örült, hogy fiából ilyen tanító lehet. Elképzelhető, hogy más céljai, győzelmei nem voltak? Elképzelhető.

Bratina Steve - MP

BUDAPESTI ÁLOM, avagy az ideális hely

Katonajó színház, 7. sor 11. szék, ideális.

Azt mondták, ez egy jó előadás. A darabot is szeretem, nagy kedvenc. "Ez aztán tud, ez a Sekszpír Willjam". Szentivánéji álmom, csudálatos mese.

Szóval ülök a 7. sor 11. székén (bal oldal, a jobb oldalt csak tízig számozták), és nézem az előadást. Kicsit furcsa a szöveg, de nem rossz, újrafordították, így időszerűbb, mondják. Bár a mese ugyanaz, a nyelvi gyönyörök tompábbnak tűnnek.

Szövevényes egy álmom ez, nem könnyű követni, sok szereplő, sok kép, sűrű váltás. Nem könnyű, mondom, de aki csak ezt az előadást látja, annak aztán tényleg nehéz dolga van. Bár a képeket egyenként tényleg lehet élvezni, a mese mégis akadozik. Azt hiszem, ez az előadás a színészek virtuozitására épül, de mit lehet tenni, ha mégsem olyan virtuózok. Hát el lehet kalandozni erre-arra. Érdekes a színház

álmennyezete, profi a világítása, - ebbe azt hiszem Gothár Péter is beleszeretett, mert akkor is "világít", amikor arra semmi szükség, - méreteihez képest jó a színpadtechnika, - mozgatta is azokat a nagy izéket, vagy mi, ide-oda, - s ha mindez még mindig nem kötné le a közönséget, egy pezsgőpukkanásra a színpalak mögött - aminek helyét hiába kerestem a darab során - mindenki felkaphatta a fejét. Lehet, hogy csak nekem volt pechem, s nem a legjobb előadást fogtam ki...

Szóval ott ülök a 7. sor 11. székén, (ideális, prima kis hely!) és csak nem telik az idő. Azt hittem elfelejtették, hogy mikor van szünet, vagy nem akarják abbahagyni a játékot, de egyik sem. Minden a legnagyobb rendben. Amikor végre tényleg kitört a szünet az órára néztem: fél kilenc, ahogy kell. (pedig járt az órá, ellenőriztem.) A szünet az rövid volt, becsöngettek, gondoltam megnézem a folytatást, ha már ilyen prima kis helyem van. (Pont középen! Ültetek már ti egy színházban pont középen? Ezt ki kell próbálni!)

A fiatal színészek megmutattak mindent, amit a főiskolán vagy magán-szorgalomból megtanultak, az idősebbek is nagyszerűen használták biztonságukat, és mégis, ilyen csúfos, tartalmatlan, ripacs "athéni mesteremberek színházát" még nem láttam. (Igaz, hogy eddig összesen három szentivánéji előadásban volt csupán részem.) Pedig erről szól ez a darab, legalábbis a Mester dramaturgiája szerint. ("E kies hazában mutass nekem / Egy oly nagy ravaszt, mint Sekszpír Willjam")

Legközelebb a Szentivánéji álmom című előadást nézem meg az Új színházban. Hintára kaptam jegyet. Lehetett választani még a párnát és a stokedlit. Kicsit izgulok...

Tibor

Utazás az éjszakába

(Színházi élmény)

A tavaszi szünet idején elmentem egyszer-kétszer szüleimmel színházba. Amint azt láttuk, a színház kongott az ürességtől, önkéntelenül is felvetődött bennünk a kérdés, vajon miért nem járnak az emberek színházba? Nincs pénzük kifizetni a jegyek napról napra magasodó árát? Nincs kedvük otthonról kimozdulni? Jobban szeretik nézni az akeiofilmekből folyó paradicsomlét? Egyáltalán érdekel még valakit egy jó színdarab? Egyáltalán jók még a színdarabok? Cikkek jelennek meg az újságokban, riportok szólnak a TV-ben arról, hogy a magyar színházak mennek tönkre, teljesen veszteségesek, már a villamosítót sem tudják kifizetni, otthonról hozzák a színészek a villanykörtét, hogy legyen előadás. Felmezek már tulajdonképpen ninesenek. Persze emellett a színházi büfében egy agyonszáradt, rosszízű gesztenyescsók ára 60, ha vesz az ember utána egy naracszörpöt, az már 120 Ft.

Elmentem a színházba, megnéztem a darabot, tetézett. Lehet, hogy azért voltak olyan kevesen, mert ez egy "nehéz" darab volt, nem egy vígjáték? Talán az embereknek nincs már kedvük ahhoz, hogy amikor szórakozni mennek, akkor is tragédiát lássanak? Hiszen van elég baj meg rémség az életben mindenhol körülöttük.

Amikor kiléptünk a színházból tíz óra táján a Váci utcában, hatalmas hangzavarra lettünk figyelmesek. Rendőröket láttunk mindenfelé, aztán kaperoltunk, hogy ma Fradi meces volt. Hamarosan fel is tűnt a hőmpölygő embertömeg a Fontána előtt, amint leguggolva hullámozni kezdett. Ordították indulóikat, mögöttük szép esendben rohamrendőrök - kísérogyanánt. Ott álltunk hárman, figyeltük őket. Már kezdtem volna átvenni hangulatukat, amikor ránéztem szüleimre, s mindkettőjük arcán fagyott rémületet láttam. Nem akartam vitába szállni velük ismét a generációk közti ellentétekről stb., de ők szólaltak meg hamarabb. Azt kérdezték, hogy láttam-e a kartartásukat, ahogy az indulót énekeltek, láttam-e, hogy ez a kartartás Hitler üdözlő kartartására emlékeztet. És én erre nem mondhattam semmit, nem kezdhettem el

magyarázni, hogy ugyan már, csak nyert a csapatuk, és boldogok, és megmutatják, hogy összetartoznak, és hogy most boldogok. Hiszen anyuék épp erre akartak kilyukadni, arra, hogy mennyire összetartoznak... És különben is én ezt nem érthetem, mert nem éltem még akkor, és nekem egyébként sines veszélyérzetem... Erről nem is akarok többet írni, haladjunk tovább!

Már éppen odaértünk a Ferenciek terére a metróhoz, amikor egy idegen megállt előttünk, és bizonytalanul ennyit kérdezett:

- Lányi úr?

- Igen. Szecasz, Attila, ezer éve nem láttalak...

És a jókiállású idegen rákezdett a beszédre, és csak beszélt, csak beszélt. Nem is volt kedvem figyelni, valami régi ismerőse volt apunak az egyetemről, Miskolcra. A gondolataim elkalandoztak, de hirtelen valamit mégis elkapott a fülem. Arról kérdezte az illető aput, hogy mi van a munkahelyén. Már előre betűztem magamban a jól rögzült szöveget, hogy eddig is milyen rosszul ment a cégnek, na de most aztán tényleg csak napok kérdése... stb. stb. Illedelmesen próbáltam mosolyogni, ahogy az egy jóraoláló, kedves kislányhoz illik. Aztán apu visszakérdezte az idegent. Ekkor aztán belénk szorult a szó, mert elkezdett mesélni végeláthatatlanul. Elkezdte mondani, hogy napok kérdése, és az utcára kerül, már most is 600-ról 120-ra csökkentették a létszámot, és ez még folytatódik, hogy még végkielégítést sem fog kapni, mert erre sines elég pénze a vállalatnak. Szomorú történeteket mesélt arról, hogy egy idősödő bácsit áthelyeztek a moeskos műhelyből valahova máshova, de a bácsi mindennap már hónapok óta visszajár a műhelybe - amit már bezártak -, hogy ott fogyassza el a tízóraitját, mert ezt így tette 25 éven keresztül. Beszélt arról, hogy ha majd ő az utcára kerül, senkinek sem fog kelleni, mert már 55 éves, és hiába van még ereje teljében - ezt én állapítottam meg magamban -, sehova sem tud majd menni, fölösleges lesz. És ettől a ponttól kezdve erről sem szeretnék többet írni!

Ekkor már megvolt a szomorkás alaphangulatom, színház ide vagy oda. Lementünk a metróba, döntöttünk a hazamenetel villamosos, buszos, illetve gyalogos

variációjáról, és ennek megfelelően belőttük, hogy a metró eleje, vége vagy közepe az ideális. A gyalogos megoldást választottuk, mert ez volt az első kellemes este a sok hideg idő után. Kifejezetten nyárius este volt, kifejezetten sötétra való. Kiszálltunk a metróból, feljöttünk a lépcsőn, és ismét hatalmas tömegre lettünk figyelmesek, de ez már a Gyöngyösi utcai megállónál volt, a Váci útnál. Ám ez a tömeg tökéletesen csöndes volt. Meglepő volt számunkra, hogy a város e részén, ahol így tízenegy óra tájékán az utca kihalt szokott lenni, most becsülésem szerint vagy 150 ember is összegyűlt. Ilyenkor persze beindul a fantáziám:

- Biztos baleset történt, gyere, anyu, nézzük meg!

Most arról sem akarok igazán szót ejteni, hogy mi működik ilyenkor az emberekben, hogy képesek ott állni, és órákig nézni a szörnyűséget, és hogy mi működött bennem is, hogy egyből oda akartam rohanni, és meg akartam nézni. Oajon ez is szórakoztatja az embereket? Akkor is, ha mindenkinek az arcán rettenet van, élezik a helyzetet? Ez olyan talán a XX. században, mint a középkorban a vásáron az akasztás? Mert tényleg baleset történt, és azért gyűlt oda a tömeg. És ahogy közeledtünk, kibontakozott a kép: egy összetört autó állt a helyszínen, sok rendőr, egy autó a Temetkezési Vállalattól, előtte egy koporsó - ami inkább egy tartályhoz hasonlított -, és ott feküdt maga a halott. A rendőrök szedték össze a személyes holmikat...

Később a mellettünk állóktól értesültünk, hogy két halott van, csak az egyiket már elvitték, arról is, hogy két nő volt, az egyik 25 éves, a másik 30. Mentek át a zebrán, a zöldben, és egy örült mindkettőjüket elgázolta. Jó világítás mellett, igazán száraz, kellemes időben egy négycsúvos úton egy autós elgázol két fiatal nőt, akik mennek át a zöldben. Ebbe már bele sem lehet gondolni. Az egyik még élt, amikor elvitték, de a mentőben meghalt. Mellesteg annak az örültnek vagy százhuszszal kellett mennie, mert a zebrától a tetem legalább 100 méterre volt. Most először láttam halottat a padlásán. Olyan hihetetlen volt az egész, olyan furesa érzés volt, hogy ez a szerencsétlen nő csak ment haza, mondjuk a gyerekeihez, nem túl rég még itt ment, és most ott fekszik, és nem mozdul többé...

Aztán megváltunk a látványtól, a tömegtől, és elindultunk haza. És a szépnek ígérkező sétu

szinte egy szó nélkül telt el, és a szépnek ígérkező estéből ez lett. Egyáltalán volt értelme elmennünk a színházba? Nem lett volna egyszerűbb, ha lemegyünk a videotékába, és mi is kiveszünk egy paradicsomlé filmet? Ott legalább tudjuk, hogy az csak paradicsomlé...

Lányi Nóra - Káosz

IV. POLI - SZÜ

1995 MÁJUS

MÁJUS 11. CSÜTÖRTÖK

9.00-14.00 FORDÍTOTT DÉLELŐTT

9.00-10.00 IGAZGATÓ VÁLASZTÁS
 10.15-12.15 FORDÍTOTT "TANÓRA'L"
 12.15-13.00 ÉBÉD
 13.00-14.00 A MEGVÁLASZTOTT IGAZGATÓ
 "PROGRAMJA"

14.30-17.30 BALLAGÓK - MARADÓK
 SPORTVERSENGÉS

18.00-21.00 KULTURÁLIS EST

18.00-20.00
 OSZTÁLYSZINVIÁTSZÓ - FESTIVÁL

20.00-21.00
 A MÁSIK SZÍNHÁZ ELŐADÁSA:
 MROŽEK: NYILT TENGEREN

(AZ ELSŐ EMELÉTI FALIÚTSÁFON
 FIGYELD A VÁLTÓZÁST!)

SZÜLI - NAP

11.-12.

MÁJUS 12. PÉNTEK

9.00 - 14.00 MAJOM VETÉLKEDŐ

- MŰVELTSÉGI VETÉLKEDŐ
- JÁTEKOS, SPORTOS KÜZDELEM
- VÁROSI FELADATOK
- KÖZÖS „MEGLEPETÉS”

20.00: AZ ELSŐ BALLAGÁS

- UTÁNA: KERTI PARTY

Már nem kell sokat aludni, hogy ismét születésnapját ünnepelhesse fiatal iskolánk. Mivel még nemrég születtünk, kevés hagyományunk van. Ezért fontos, hogy ezt a keveset ápoljuk, gondozzuk, komolyan vegyük. Mert milyen az az iskola, amelynek még hagyománya sincs?!

A POLI-SZÜLI-NAP negyedszer kerül idén megrendezésre. Magunk csináljuk magunknak, nem az iskola nektek, és nem ti az iskolának. Tehát ha nem csináljuk, nincs ünnep... Ne tátsátok a szátokat, mert errefelé nem repülnek a sült galambok.

A PROGRAM, amit az osztályképviselőkkel közösen találtunk ki, az első emeleti faliújságon már egy hete olvasható. Remélem olvastátok! Ebből kiderül, hogy mihez KELL a TI segítségetek:

Szükség van a csütörtök délelőtti fordított napon önkéntes TANÁROKra, és önkéntes IGAZGATÓkra. Jelentkezési lapokat a szervezőknél és nálam kaphattok.

Szükség van Maradó és Ballagó SPORTOLÓkra.

Osztályszínjátászó fesztivál sem képzelhető el OSZTÁLYSZÍNJÁTÁSZÓK nélkül.

És vetélkedni sem könnyű VETÉLKEDŐ diákok nélkül.

Tehát feladata van bőven mindenkinek, húzzunk bele!!
Még hallotok rólunk!

Aranyköpések

Descartes = filozofikus kételkedő

ateizmus: az ateisták voltak, akik csak önmagukkal foglalkoztak

deizmus: az ateizmus ellentéte

pátosz = felemelkedett hangulat

felező tizenkettes = tizenkét részre osztották a palettát

In medias lesz kezdéssel kezdődik a mű.

Vanitatum vanitas = naivságok naivsága

Az elégia kissé zavaros gondolatokat felsoroló, néha egymással szembeállító mű.

A vers egy pesszimista.

...s optipistán (!) ítélik meg jövőjüket.

A cím kellőképpen bevezet minket a költő akkori lelkiállapotába.

A művek az akkori népet kellően kielégítették.

A barokk a rokokó tovább csicsázása.

A képen nem találok olyan háttért, ami jól kivethető lenne a képből (talán mező vagy rét lehet). Azt viszont jól látni (a képen), hogy mi látható a képen."

Phaedra egy lelki sérült.

Itáliába utazik, ahol visszanyeri ihletőképességét...

Visszatér Németországba és élete utolsó éveiben jár.

Érdekes, hogy miután befejezte műveit, meghal 1832-ben.

Bánk bánt megcsalja a felesége, de öntudata nélkül.

Csődöt mond Bánk érzelmi világa.

Tehát a komplex magyarság kerül szembe

Ghertrudissal, és Katonától várják a megoldást (akit különben Ghertrudis küldött országjáró körútra).

Gertrudis királynő elűzi Bánkot (Föld körüli útra küldi).

Bánk szellemi roncs lesz.

Ottó, a meráni playboy

Anyegin élete egyfajta monoton üzemmódon állt.

Szilvesztert kivégezték gyilkossági kísérlet vádjával. ...ennek alapján joggal gondolhatnánk amolyan nagyívű boroshordónak.

Petőfi megkérdezi Széppataki Rózát, a hitvesét (mint tudjuk róla, hogy nem Petőfi szépsége, hanem a neve, a ranagja (!) fogta meg), hogy ha meghal, akkor gyászolni fogja, vagy keres egy új élettársat.

Petőfi holt teste eltűnt, azóta is keresik, de nem találják.

Elolvassa rájövünk, hogy Arany Jánosnak ez nem csupán egy költeménye, hanem verse, egy szépirodalom.

Kosztolányi fiatal korában maga volt Tarék (!) Aladár.

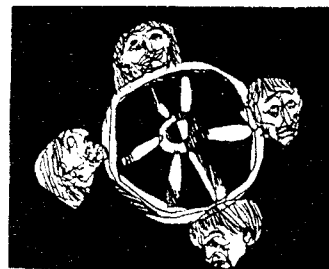
A kis tanító idegei hatalmas akadályokon küzdötték át magukat.

József Attila tiltakozását a társadalommal szemben még halála után sem hagyja abba.

József Attila bánja, hogy fiatalabb korában nem gondolkodott.

Az utolsó versszakban feltörik (!) a szeretetvágy.

Az ember szinte elalszik, ahogy belegondol a hanghatásokba.

A POLIGRÁF szerkesztőségének címe:

Északi szélesség 47 fok 28 perc,
Keleti hosszúság 19 fok 05 perc.

A POLIGRÁF

A SENKO KFT. TÁMOGATÁSÁVAL
JELENIK MEG

POLIGRÁF

- A Közgazdasági Politechnikum lapja -

- Felelős és tördelő szerkesztő: **Jakab Judit** -

- Felelős kiadó: **Horn Gábor** -

- Megjelenik a Közgazdasági Politechnikum sokszorosító műhelyében -
(Budapest, 1096 Vendel utca 3/b)

- 370 példányban -